

NŐVÉR

AZ ÁPOLÁS ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA

A Magyar Ápolástudományi Társaság szakmai együttműködésével

2007. február 20. évfolyam I. szám

TARTALOMJEGYZÉK

KÉPZÉS, TOVÁBBKÉPZÉS

Az egészségügyi szakképzés rövid története	4
Összefoglaló	5
Bevezetés	5
I. Egészségügyi szakképzést végző intézmények	6
1. Egészségügyi szakiskolák	6
2. Egészségügyi szakközépiskolák	8
3. ETI és jogelőd intézményei	10
4. Egészségügyi főiskolák	11
II. Új alapokon az egészségügyi szakképzés: az OKJ 1993-évi kiadása	11
III. Főiskolai és egyetemi képzés az egészségügy területére	12
IV. A szakképzettség értéke, karrier, munkaerőpiac	17
V. Országos Nyilvántartás	17
VI. Egyes szakképesítések szerint kiadott oklevelek/bizonyítványok	18
Irodalomjegyzék	19
Ábrák	20
Melléklet	39

KÜLDETÉS- NYILATKOZAT

A Nővér folyóirat az ápolás független szakmai orgánuma. Célja, hogy tudományos igényvel készített írások megjelenítésével elméleti ismeretek átadására mellett a gyakorlati szakember tevékenységét is elősegítse. A Nővér a folyamatos betegegellátáshoz, valamint a XXI. század kihívásainak és követelményeinek megfelelően a legújabb és legkorszerűbb ápolási gyakorlatok megvalósításához, továbbképzéséhez

A Nővérben megjelent eredeti közleményeket a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Doktori Programja elismeri és beszámítja, a CINAHL nemzetközi ápolási adatbázis referálja.

Kiadja: a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara – MESZK. **Felelős kiadó:** Balogh Zoltán. **Terjeszti:** MESZK 1082 Budapest, Üllői út 82/E (1458 Budapest, Pf. 74.) Telefon:: 323-2070 Fax: 323-2079. **Borítóterv, műszaki szerkesztés, nyomdai munka:** Komáromi Nyomda és Kiadó Kft. ISSN szám: 0864-7003

NÓVÉR

A HUNGARIAN JOURNAL OF NURSING THEORY AND PRACTICE

With the cooperation of the Hungarian Scientific Society of Nursing

Vol. 20. No. I. February 2007
CONTENTS

TRAINING

The short history of the Hungarian health care professionals' education 1945–2006
Sövényi K., Stipkovits É.

4

Főszerkesztő/Editor-in-Chief

Baukó Mária

Szerkesztő/Editor

Kujalek Éva

Szerkesztőbizottság/Editorial Board Betlehem József
*főiskolai docens*Kárpáti Zoltán
*ápolási igazgató*Szloboda Imréné
*ápolási igazgató*Tóth Ibolya
*szakmai vezető főtanácsos*Dr. Zékányné Rimár Ilona
ápolási igazgató

Nóvér – A Hungarian Journal of Nursing Theory and Practice. Editor-in-Chief: Mária Baukó. Editor: Éva Kujalek. Published six times annually by the Council of the Hungarian Health Care Professionals in Hungarian with English summaries. This Journal is peer-reviewed and indexed in Cumulative Index of Nursing & Allied Health CINAHL. Editorial office: POB 74., H-1458 Budapest, Hungary. Advertisements and subscription: Council of the Hungarian Health Care Professional – Attn. Mónika Horváth. Phone:/ Fax (36-1) 323-2070

Tanácsadó testület/Advisory Board Dr. Baráthné Kerekes Ágnes, *oktatási menedzser*
Markusovszky Kórház, SzombathelyBoldogné Csuri Magdolna, *osztályvezető*
Országos Tisztiorvosi Hivatal, Ápolási Szakfelügyeleti Osztály, BudepestDr. Helembai Kornélia, *tanszékvezető főiskolai tanár*
SZTE Főiskolai Kar Ápolási Tanszék, SzegedDr. Kiss István, *elnök*
Magyar Orvostársaságok és Egyesületek Szövetsége, BudapestProf. Dr. Kovács L. Gábor, *egyetemi tanár, intézetigazgató, az MTA levelező tagja*
PTE Orvostudományi és Egészségtudományi Koordinációs Központ
Laboratóriumi Medicina Intézet, PécsDr. Kőrösi László, *főosztályvezető helyettes*
Országos Egészségbiztosítási Pénztár, Finanszírozási Főosztály, BudapestOláh András, *adjunktus*Dr. Rácz Jenő, *elnök*
Magyar Egészségügyi Menedzser Klub, BudapestSomogyvári Zoltánné, *fekvőbetegellátási alelnök*
Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara, Országos Szervezete, BudapestSövényi Ferencné, *szaktanácsadó*
Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara,
Országos Működési Nyilvántartás, BudapestVízvári László *főigazgató*
Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet, Budapest

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője az

1084 Budapest, Aurórau. 11.
Tel.: 303-4738, Fax: 303-4744
E-mail: marketing@observer.hu
http://observer.hu

Kedves Olvasó!

Huszdik évfolyamába lépett a NŐVÉR című folyóirat, melynek kiadói joga 2007. január 1.-től a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamarához került. A folyóirat változatlanul „Az ápolás elmélete és gyakorlata” alcímet viseli, és továbbra is bírja a Magyar Ápolástudományi Társaság szakmai együttműködését.

A NŐVÉR a szélesen értelmezett ápolási professzió független szakmai orgánuma kíván maradni. Célja, hogy tudományos igényű írások megjelentetésével elméleti ismeretek átadása mellett a gyakorló szakemberek tevékenységét, szakmai fejlődését is elősegítse. A folyóirat –küldetési nyilatkozatának megfelelően– a folyamatos önképzés támogatásával továbbra is hozzá kíván járulni a hatékony betegellátáshoz, valamint a XXI. század kihívásainak és követelményeinek megfelelni képes ápolók képzéséhez, továbbképzéséhez.

A folyóiratban megjelent eredeti közleményeket –a magyarországi ápolási folyóiratok közül egyetlenként– a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Doktori Programja elismeri és beszámítja, továbbá a CINAHL nemzetközi ápolási adatbázis referálja.

Leendő szerzőink cikkeiket a következőkben a nover@meszk.hu címen várjuk elektronikus formában. A részletes szerzői útmutató a Kamara honlapján érhető el. Tájékoztatjuk Önöket arról is, hogy ezen a honlapon megtalálhatják a lap korábbi számait.

Ezúton is köszönjük, hogy előfizetésével támogatja a folyóiratot, ezen keresztül a szakdolgozók tudományos közleményeinek megjelenését, a professzió fejlődését.

Munkájukhoz sok sikert, folyóiratunk által pedig hasznos szakmai gyarapodást kívánunk!

Balogh Zoltán
felelős kiadó
a MESZK elnöke

Baukó Mária
főszerkesztő

Sövényi Ferencné - Stipkovits Simonné

Az egészségügyi szakképzés rövid története 1945-2006

(Morzsák a múltból)

Köszönetnyilvánítás

A szerzők ezen a helyen mondanak köszönetet azoknak, akik az anyag elkészítéséhez segítséget nyújtottak:

- a régmúlt történéseinek feldolgozásában Koch Mária és Pozsonyi Károlyné
- a közelmúlt és napjaink eseményei vonatkozásában Kiss Mária, Dr. Bártfainé Gerencsér Teréz, Demeter Józsefné, Tóth Lászlóné
- a Mellékletben szereplő statisztikai adatok gyűjtése tekintetében †Dézsi Sándorné, valamint az ETI munkatársai
- a technikai megvalósításban Noskó Lászlóné

Budapest 2007 január

Összefoglaló

A szerzők ismertetik a magyarországi egészségügyi szakiskolák, az egészségügyi szakközépiskolák, az Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet és a jogelőd intézmények kialakulását, átalakulását, összegezik ezen intézmények főbb funkcióinak változását, valamint bemutatják az egészségügyi főiskolai, egyetemi képzés létrejöttét. Rámutatnak azokra az összefüggésekre, amelyek felismerhetők a szakképzés koncepcionális kérdéseinek változása, valamint a legfontosabb társadalompolitikai és szakmapolitikai változások között.

Az írás áttekintést ad az egészségügyi szakképzés rendszerének fejlődéséről, a korszerű elvek érvényesüléséről, melynek egyik meghatározó eleme a szükségletekhez és a munka-erőpiaci igényekhez igazodó differenciált szakképzés. A szerzők röviden összefoglalják az Országos Nyilvántartás kialakulását és fejlődését.

Ábrákkal teszik szemléletessé az egészségügyi szakképzés változásának folyamatát, és az egyes elemek összefüggéseit.

Teljes körűen, táblázatokban mutatják be az egyes egészségügyi szakképesítésekben Magyarországon évente kiadott oklevelek/bizonyítványok számát az 1945-2006 közötti időszakban.

Bevezetés

Az egészségügyi szakképzés szerkezete és intézményrendszere a II. világháború után többször is átrendeződött. Voltak olyan időszakok, amikor viszonylag egységes elvek alapján működött, de voltak olyanok is (különösen a „nagy változtatások” idején), amikor a régebbi és az újabb típusú képzés hosszabb vagy rövidebb ideig párhuzamosan folyt.

Az egészségügyi szakképzés történetében még azok számára is nehéz eligazodni, akik „mélyen érintve” voltak abban.

A szerzők kísérletet tesznek arra, hogy a még fellelhető források rendszerezésével (elsősorban a jogszabályok és egyéb képzési dokumentumok felhasználásával) összefoglalják az egészségügyi szakképzésben 1945-2006 közötti időszakban történt változásokat, átalakulásokat és a képzés fejlődését.

Ennek érdekében

- röviden bemutatják az egészségügyi szakképzést végző intézmények (iskolák, továbbképző intézet, főiskolák) létrehozását, átalakulását és a feladataik változását a jelzett időszakban;

- időrendi sorrendben tárgyalják a szakképzés egy-egy időszakának főbb jellemzőit, a képzések szerkezetét, ezeket egyszerű ábrákkal teszik szemléletesebbé;
- külön fejezetben mutatják be az egészségügyi főiskolai képzés kialakulását, jelentősebb teret szentelve ugyanezen fejezetben az „egészségügyi szaktanárképzésnek”;
- eredeti szöveggörnyezettel együtt azokat a lényeges elemeket emelik ki, amelyek egy-egy adott időszakban a jogalkotást és annak okait jellemezték;
- az egyes időszakban érvényes jogszabályok ábrászerű összerendezésével teszik szemléletesebbé azok összefüggéseit (az ábrákba helyhiány miatt csak a jogszabályok számai kerültek beírásra);
- röviden összefoglalják az Országos Nyilvántartás „történetét” és néhány ábrával szemléltetik a jelenlegi helyzetet;
- táblázatban mutatják be az egyes szakképesítésekben évente kiadott oklevelek/bizonyítványok számát a jelzett időszakban (bővített tartalomjegyzék is segíti az eligazodást).

I. Egészségügyi szakképzést végző intézmények

A II. világháború befejezését követően a Népjóléti Minisztérium, majd az 1951-ben létesített Egészségügyi Minisztérium jelentős erőfeszítéssel és forrásráfordítással kezdte meg a központilag irányított, tanfolyamos rendszerű középfokú egészségügyi szakképzést. 1945 előtt egységes, állami irányítású képzés csak a szülésznők, valamint a védőnők számára folyt. Az ápolók és egyéb „segédszemélyzet” képzése szétszórtan (egyházi és állami intézményekben), különböző időtartamú és képzési színvonalú, inkább betanító jellegű tanfolyamokon történt.

A háború okozta károk, a lakosság egészségi állapota, valamint az egészségügyi ellátást nyújtó intézmények fejlesztési igényei jobban képzett és nagyobb létszámú „szakdolgozói” csoport tevékenységét igényelték. Ennek következtében a politika által meghatározott céloknak megfelelően kezdetben központilag, majd később a helyi szakigazgatási szervek által irányított egészségügyi szakiskolák rendszere épült ki.

I. Egészségügyi szakiskolák

Az egészségügyi szakiskolák történetében napjainkig három lényeges szakaszt különböztethetünk meg.

- Az első szakaszra a tanfolyamos jellegű képzés volt jellemző.
- A második szakaszban bizonyos képzések esetében megmaradt a tanfolyamos jelleg, de már mint az iskolarendszerbe beillesztett intézmények iskolarendszerű oktatást is végeztek.
- A harmadik szakasz a jelenleg működő, OKJ által meghatározott képzések időszaka.

Az egészségügyi szakiskolák középfokú szakmai képzési céllal, nappali és munka melletti képzés formájában végezték a különböző szintű és típusú egészségügyi szakképzéseket (alapképzést és szakosító képzést is folytattak, tanfolyamos jelleggel).

A tanfolyamos nappali tagozatú, illetve munka melletti tagozatú képzés kezdetben elsősorban a

nagy létszámú munkaerőt igénylő (keves és vegyes képzési hagyománnyal rendelkező) ápolási/gondozási szakterületeken indult meg. A felvételre jelentkezők nagy létszáma messze meghaladta a beiskolázható létszámát.

A szakiskolákban kialakított gyakorlat a felvételi elbeszélgetés válogatási lehetőséget is adott, így a szakmai képzési eredmények viszonylag jók voltak, de a képzési idő végére is gyakran érzékelhető maradtak az általános műveltségbeli hiányok. A szakmai (elméleti és gyakorlati) képzés nem tudta pótolni az általános alapképzettség és a műveltség hiányát, bár ez nem is volt, illetve nem is lehetett célja és feladata a szakiskolai képzésnek.

Az érettségivel rendelkezők közül az ápolói (fel-
nőtt, gyermek) és a gondozói szakterületekre viszonylag kevesen jelentkeztek.

Az idők során bekövetkező változások, elsősorban az ipari területekre történő képzések elszívó hatása csökkentette az egészségügyi szakiskolákba felvételre jelentkezők létszámát. Az 1960-as évek vége felé némely szakon már egyre nagyobb gondot jelentett a tanfolyami férőhelyek feltöltése a jogszabályokban előírt és szigorúan ellenőrzött 17 éves felvételi korhatár miatt.

A jelentkezők létszámának csökkenése, az általános műveltségi szint emelésének igénye valamint a népesebb 14 éves korú populáció továbbtanulási gondjainak enyhítése összességében a szakközépiskolai és a 3 éves szakiskolai képzések bevezetésének igényéhez vezetett.

A nem ápolási/gondozási képzési szakmaterületekre (pl. laboratóriumi asszisztens, röntgen asszisztens, gyógyszerértári asszisztens) az időközben előírt érettségi felvételi feltétel ellenére, a gyakorlatilag csak munka melletti képzés nehézségei mellett is mindvégig jó ütemű volt a beiskolázás.

Az előbb leírtakat az **I. ábrán** szemléltetjük. Az ábra jól mutatja, hogy a szakképzések a maitól eltérően, sokkal „egyszerűbb” formában működtek.

Az egészségügyi szakképzést végző iskolák nem illeszkedtek a magyar oktatási rendszerbe, kezdetben közvetlenül az Egészségügyi Minisztérium

irányítása alatt működtek. Később (1954-től) megkezdődött a decentralizáció, és így az egészségügyi szakiskolák egy része a Megyei Tanácsok Egészségügyi Szakigazgatási Szerveinek felügyelete és irányítása alá került. Erről az egészségügyi miniszter a közép fokú egészségügyi képzés decentralizálásáról szóló 8 400-6/1954. Eü.M. számú utasításában rendelkezett.

A miniszter utasításában részletesen szabályozta, hogy 1955. január 1. után milyen feladatok maradtak az egészségügyi minisztérium illetékességében, és melyek azok a feladatok, amelyeket a megyei/fővárosi tanács végrehajtó bizottságának egészségügyi osztálya lát le.

Az egészségügyi szakiskolák általános oktatási rendszerbe történő beillesztése iránti igény folyamatosan jelen volt. Az Egészségügyi Minisztérium Szakoktatási Osztálya által készített „...az egészségügyi dolgozók szakképzésének helyzetéről...” szóló, 1964-ben készült jelentés ezt igen markánsan tükrözi. A jelentésből érdemesnek tartjuk kiemelni a következőket:

„Az általános oktatási rendszerbe való beilleszkedésre való javaslatunkat a pártközpont Tudományos és Kulturális Osztályához eljuttattuk. Távlatilag egészségügyi szakképzést csak felsőfokú szakiskolákon folytatunk majd, átmenetileg amíg az érettségi nem válik általánosan kötelezővé egyre csökkenő számban a szakmunkásképzést (3 év) és a munka melletti képzést is fenntartjuk. Az egészségügyi szakképzésre jelentkezők számát elsősorban az egészségügyi politechnikai oktatás kiszélesítésével kívánjuk biztosítani”.

A jelentés valójában felsőfokú szakiskolákat említ, melyhez a jogalapot, a törvényi háttérrel a Magyar Népköztársaság oktatási rendszeréről szóló 1961. évi III. törvénynek a felsőfokú oktatást végző intézményekről szóló fejezete adta. Ennek értelmében felsőfokú oktatás a közép fokú oktatásra épül, és felsőfokú technikumokban, felsőfokú intézetekben, főiskolákon, egyetemi jellegű főiskolákon, valamint egyetemeken folyik.

Az egészségügyi szakiskolák végül is a Magyar Népköztársaság oktatási rendszerének továbbfejlesztéséről szóló, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1973. év 24. számú törvényerejű rendelete értelmében váltak a magyar iskolarendszer részévé, és 1975-től mint közép fokú oktatási intézmények működnek.

A fenti idézetben leírtak szerinti „felsőfokúság” nem valósult meg, helyette az egészségügyi szakiskolákat a törvényerejű rendelet a közép fokú oktatási intézmények körébe sorolta be azzal, hogy az egészségügyi szakiskolákról külön jogszabály rendelkezik.

Az említett felhatalmazás alapján az egészségügyi miniszter az egészségügyi szakiskolákról szóló 2/1975. (III.1.) Eü.M. sz. rendeletében határozta meg azok feladatait, irányításuk módját és működésük rendjét. E rendelet végrehajtását az egészségügyi miniszter 11/1975. (Eü.K-6) Eü.M. sz. utasításában, illetve az azt módosító és kiegészítő 36/1979. (Eü.K-23) Eü.M. sz. utasításával segítette.

Az egészségügyi szakiskolák az előbb hivatkozott jogszabályok alapján végezték nappali tagozaton az általános ápoló és általános asszisztensi képzési célú 3 éves szakiskolai oktatást – nevelést, bővítve egyúttal a 14 éves korú leányok közép fokú iskolai továbbtanulásának lehetőségét. E mellett továbbra is feladatuk maradt a munka melletti egészségügyi szaktanfolyamok szervezése (pl. 2 éves munka melletti laboratóriumi asszisztens; röntgenasszisztens; gyógyszerügyi asszisztens), és megkapták az új képzési rendszerben végzett általános ápolói és általános asszisztensi szakképesítéssel rendelkező munkaköri szakosító képzését is. Az előbb leírtakat a **2. ábrán** mutatjuk be.

Az egészségügyi szakiskolák az új jogi szabályozás értelmében az egészségügyi miniszter főhatósági felügyelete, szakmai ágazati irányítása, ellenőrzése, valamint az oktatási miniszter általános oktatási, nevelési ágazati irányítása és ellenőrzése mellett működtek.

Az egészségügyi szakiskolában a nappali tagozaton a szakmai képzési cél megegyezett az egészségügyi szakközépiskolákéval, és azonosak voltak a tantervi követelmények, a szakmai tantervek, a tankönyvek, a szakmai oktatási eszközök és a szakmai szakfelügyelet is.

Eltértek viszont a közismereti tantárgyak követelményei, és az alacsonyabb óraszámok adta tantervi előírások nem tették lehetővé (és nem is volt képzési cél) a érettségi vizsgákra való felkészítést a nem szakmai tantárgyakból.

A szakiskolát végzettek – az eredményes képesítővizsga után – „általános ápolói és általános

asszisztensi” szakon szakképzettként nyertek alkalmazást, de csak gyakorlólóként voltak alkalmazhatók azon a szakképesítést igénylő munkakörökben, amelyeket a jogszabály (az előzőekben már említett 11/1975 (Eü.K.6) Eü.M. sz. utasítás 1. sz. melléklete) tételesen felsorolt. Az utasítás úgy rendelkezett, hogy ezek a munkavállalók 10 hónap alatt, szakosító képzés keretében és minősítővizsga letételével a betöltött munkakörüknek megfelelő szakképesítést szerezhetnek.

Az egészségügyi szakiskolai képesítő vizsga után az érettségivel nem rendelkezők a dolgozók szakközépiszkoláinak esti levelező tagozatán folytathatták tanulmányaikat, és a 117/1975. (MK.-12.) OM sz. utasítás értelmében kettő vagy három év alatt módjuk volt az érettségi bizonyítvány megszerzésére.

A 11/1975. (Eü.K.6) Eü.M. sz. utasítás 2. sz. melléklete, illetve ennek módosítására kiadott 2/1984. (Eü.K.2) Eü.M. sz. utasítás 2. sz. melléklete 24 szakterületre adott szakosodási lehetőséget azok számára, akik érettségi bizonyítvánnyal is rendelkeztek.

Az érettségi bizonyítvánnyal nem rendelkezők elsősorban csak az ápolás különböző területeire szerezhettek minősítő vizsgával záruló szakképesítést.

Ez önmagában is a hivatás elismertségét nem támogató szemléletet tükrözte vissza, melyet a társadalom és a politika az ápolásról vallott.

A nappali 3 éves szakiskolai képzés mellett az egészségügyi szakiskolák feladata volt a 2 éves, munka melletti „általános ápoló és általános asszisztens” képzési célú tanfolyamok szervezése is. Ezt a képzési formát az egészségügyi miniszter az egészségügyi és szociális gondoskodás területén dolgozó munka melletti szakképzéséről szóló 11/1975. (IX. 17) Eü. M. sz. rendeletében külön szabályozta.

Az előzőeket összefoglalva látható, hogy az ápolás területére 1975-től azonos képzési céllal és azonos időben három eltérő képzési forma működött. A szakosodási lehetőség viszont attól függött, hogy az alap szakmai képzéssel rendelkező birtokában volt-e az érettségi bizonyítványnak.

Az oktatási rendszerbe illesztett egészségügyi szakiskolák különböző feladatait előíró jogszabályi környezetet a **3. és 4. ábra** teszi szemléletesebbé.

2. Egészségügyi szakközépiszkolák

Az egészségügyi szakközépiszkolák történetét három nagyobb szakaszra oszthatjuk.

- A Népköztársaság Elnöki Tanácsának a közép-fokú oktatási intézményekről szóló 1965. évi 24. sz. törvényerejű rendelete nevesíti első alkalommal a szakközépiszkolák körében az egészségügyi szakközépiszkolát, de az első egészségügyi szakközépiszkolai osztály 1963-ban indult Győrben, kísérleti jelleggel. Az 1964-1967-es években néhány további iskola szervezett egészségügyi szakközépiszkolai osztályokat. A képzési cél ezekben az osztályokban nem volt egységes, pl. rendelőintézeti asszisztensi, vagy csecsemő-gondozói képzést adott az érettségi-képesítő bizonyítványban.

Mielőtt az egészségügyi szakközépiszkolák részesévé váltak az egységes célú általános ápoló és általános asszisztensképzésnek, közel egy évtizeden keresztül működtek már, eltérő képzési céllal.

- Az egészségügyi szakközépiszkolai osztályok és/vagy intézmények száma az 1968/69-es tanévtől kezdődően jelentősen megemelkedett. (Ezeket ún. régi típusú egészségügyi szakközépiszkoláknak nevezzük).

Az egészségügyi miniszter az egészségügyi szakközépiszkolák rendelőintézeti asszisztensi, vagy csecsemő- és gyermekgondozónői szakon végzett személyek általános betegápolói, illetőleg gyermekápolói szakképzésének megszerzéséről szóló 24/1969. (Eü.K-10.) Eü.M. sz. utasítása lehetővé tette ezen képzések alapján az akkor tanfolyamos jelleggel működő általános betegápolói, illetve gyermekápolói szakképzés megszerzését.

Ezt a képzési rendszert váltották fel az „új típusú” egészségügyi szakközépiszkolák, melyek 1972-től működtek. Itt már az ebben az évben végzetek szakmai képzéséről és szakosításáról szóló 8/1972. (Eü.K-5.) Eü.M. sz. utasítása alapján az érettségi-képesítő bizonyítvány egységesen „általános (rendelőintézeti) asszisztens, csecsemő- és gyermekgondozói” képzést jelöl meg, és szakosodási lehetőséget biztosít.

- A szakközépiszkolák harmadik, lényeges szakasza az előzőekben már említett egységes képzési célú időszak, amikor az egészségügyi szakközépiszkolában végzetek az érettségi-ké-

pesítő bizonyítvánnyal általános ápolói és általános asszisztensi képesítést szereztek.

A jogszabályokat elemezve hamar észre lehet venni, hogy kezdetben nem eléggé kidolgozott koncepcióra épült az egészségügyi szakközépiskolai képzés. Ezt bizonyítja többek között a képzési tartalom „sietve” történő változtatása, vagy a képzési tartalom változtatása nélkül a képzési cél módosítása. 1972-ben az utolsó pillanatban, az érettségi vizsga előtt néhány hónappal történt döntés arról, hogy az általános rendelőintézetű szakképesítés mellé a lányoknak csecsemő- és gyermekgondozói szakképzettséget, a fiúknak mentőápolói szakképzettséget kell adni.

Az alapképzés keretében történő szakosítás mindenáron való erőltetése, az iskolai keretek között történő befejezett felkészítés hibásnak bizonyult, és később ez igazolódott is. A hibás döntést legjobban a statisztikai adataink tükrözik vissza, vagyis az előbbieken hivatkozott jogszabály alapján történő egyes szakosítások igen rövid életűek voltak.

Az 1975/76-os tanévtől kezdődően az egészségügyi szakképzési cél és tartalom olyan „általános állapot” célzott meg, amelyre később több munkaköri szakosítás épülhetett. Az idők folyamán az így értelmezett konvertálható ismeret megkérdőjeleződött, és nemegyszer ezzel együtt a képzés létjogosultsága is.

Az egészségügyi szakközépiskoláknak kettős követelménynek kellett volna eleget tenni ugyanannyi idő alatt, mint a csak általános műveltséget biztosító gimnáziumoknak, vagy csak a szakmát tanító iskoláknak. Ez vonatkozott az általános műveltségre, valamint a szakma speciális követelményeire egyaránt. A kettős funkció miatt mindkét területen hiányosságok voltak, de a „bebetonozottság” miatt az általános ápoló és általános asszisztensi végzettséget nyújtó egészségügyi szakközépiskola több, mint két és fél évtizeden keresztül működött. Az erre ráépülő ún. elsőfokú szakosító képzések viszont már a kilencvenes évek elejétől fokozatosan kezdtek megszűnni.

1985-től kezdődően jelentősebb iskolaszervezet, óraterv vagy tartalom módosítás nélkül, minimális változtatások történtek. Megjelent pl. az elméletigényes gyakorlat, óraszámváltoztatás, illetve csoportbontás miatt. Mindezek azonban elsősor-

ban a pedagógusok, pontosabban a „szakoktatók” érdekeit szolgálták, ugyanis a főiskolai egészségügyi szakoktatói végzettség jogilag és a gyakorlatban alig nyert elismerést (pedagógiai pályát jelentett, de magasabb volt a heti kötelező óraszámuk, a demonstrációs gyakorlat „hibás”, alacsonyabb besorolási értéket képviselt, stb.).

Erre az időszakra esik az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal (ÁBMH) által támogatott tanfolyamok szervezése, amelyek nagymértékben a szakmát, de alapvetően a kezdődő munkanélküliség kezelését szolgálták. A bevezetéshez kiadott képzési programok (óratervek és tantervek) lehetőséget adtak egyes szakmaterületeken a szakmai követelmények megújítására, a tartalmi szerkezet pedagógiai átgondolására is.

Meg kell azt is említeni, hogy az igen csak „szakmaidegen” ápolói technikus bizonyítványt kötelező volt bevezetni, amelytől időlegesen átmeneti ágazati bizonyítvány kiadásával „menekültünk” meg. Az ágazati bizonyítványok kiadásáról és használatáról a Népjóléti miniszter 8005/1995.(NK 7.) tájékoztatója intézkedett.

Az előbb leírtakat ábrák szemléltetik:

- Az **5. ábrán** (a vonatkozó jogszabályi környezetben) a szakközépiskolák, majd később nevesítve az egészségügyi szakközépiskolák oktatási rendszerbe való beillesztése látható. Ez az ábra teszi szemléletessé az ún. régi típusú egészségügyi szakközépiskolákban kiadott bizonyítványokat, valamint a tovább szakosodás lehetőségét.
- A **6. ábra** a jogszabályban is nevesített új típusú egészségügyi szakközépiskola jogkörnyezetét, a kiadott szakképesítés megnevezését, valamint a végzetek konkrét szakosodási lehetőségét szemlélteti.
- A **7. ábra** az egységes képzési célú szakközépiskolai, valamint szakiskolai hároméves nappali és kétéves munka melletti képzésben végzetek konkrét szakosodási lehetőségét mutatja be.
- Azok számára, akik a jogszabályok összefüggéseiben is szeretnék követni az egészségügyi szakközépiskolák átalakulását, a **8. ábra** segít eligazodni.
- A **9. ábra** azt mutatja be, hogy milyen összefüggés volt az 1978 előtti, majd az ezt 1998-ig követő szakképzések között. Az általános betegápoló / általános ápoló kétéves nappa-

li képzésnek és hároméves munka mellett képzésnek valójában az általános ápoló és általános asszisztens szakképesítést követő 10 hónapos elsőfokú szakosítás keretében megszerzett szakképesítés felel meg. Ezen az ábrán még további két szakképesítésnek megfelelő képzés látható (gyermekápoló, elmeápoló)

- **A 10. ábrán** egy olyan időszak képzési struktúrája látható, amelynek keretében a hagyományos általános ápoló és általános asszisztens szakképesítésre épülő *elsőfokú szakosító felnőtt szakápolói képzés (A)* működött. Ezzel a képzési formával párhuzamosan működött két eltérő szerkezetű, de az elsőfokú szakosítóval azonos képzési célú képzés. Az egyik *nappali képzés formájában egy éves szakosítóval* zárult és szintén felnőtt szakápolói szakképesítést adott ez volt az ún. „technikusi időszak (B). A másik képzési forma az *érettségire épülő kétéves felnőtt szakápolói képzés*, amelynek általános ápoló és általános asszisztens kimenete nem volt. (C).

Ugyanezen modell elvei alapján működött a gyermekápolói képzés és a pszichiátriai ápoló képzés is.

Ezeket a képzéseket a Művelődésügyi Minisztérium képzésenként külön engedélyszámokon tartotta nyilván. A szakképesítést igazoló dokumentumban ezek a nyilvántartási számok feltüntetésre kerültek.

3. ETI és jogelőd intézményei

Az Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet (ETI) több jogelőd intézménnyel rendelkezik.

Az első jogelőd intézmény az Egészségügyi Szaktanfolyamos Iroda (továbbiakban: Iroda) volt. Az Iroda valójában „barakkban született”, ugyanis ez az intézet a régi Állami Védőnőképző Iskola területén létesített (még a II. világháborút követően az NDK-ból érkezett orvostanhallgatók elhelyezésére szolgáló) – ún. barakk épületekben kapott helyet. Ezek az épületek „jótállási idejük” lejártá után lebontásra kerültek, és ezt követően az akkori OTKI adott helyet az Irodának, majd 1972-től a jelenlegi épületében működik az ETI, a kihelyezett Soproni Intézet résszel egységben.

Az Iroda azokat a speciális képzési, továbbképzési feladatokat látta el, amelyek valamely előzetesen megszerzett egészségügyi képzésre épültek,

ezen túl az egészségügyi oktatásszervezésnek volt országos hatáskörrel rendelkező bázisa.

Az Iroda 1970-től megszűnt, jogutódja az Egészségügyi Központi Továbbképző és Szakosító Intézet (ESZTI) lett, melyet az egészségügyi miniszter a 44/1970. (Eü.K-7.) EüM.sz. miniszteri utasítása hozott létre, és részletesen meghatározta az ellátandó feladatokat. Már ebben az utasításban nevesítésre került az I. fokú, valamint II. fokú szakosítás is (tehát ez a terminológia a jogszabályban korábban nyert elfogadást, mint ahogy azt ma gyakran véljük).

A „régíűj” Intézet továbbra is országos hatáskörrel rendelkezett, szakosító képzéseket folytatótt, valamint szervezte és koordinálta a továbbképzéseket.

Az Intézet által 1976-ig szervezett másodfokú szakosításokról külön miniszteri rendelet nem jelent meg, az Intézet közleményben (az Egészségügyi Közlönyben) tette közzé a különböző képzések indítását és a képzésben történő részvétel feltételeit.

Az egészségügyi miniszter 16/1974. (EüK-14.) EüM sz. utasításában kiegészítette a fentebb említett utasítás mellékletét azzal, hogy az intézmény további asszisztens képzéseket (pl. gyógyszerári asszisztens) is végez, ezt a feladatot a Sopronban működő kihelyezett Intézet keretében látta el, ahol nappali tagozatos képzés is folyt.

1975–1976-ban az egészségügyi szakképzés új koncepció szerint épült fel, és ebben az új helyzetben az Intézetről új miniszteri utasítás rendelkezett. Megváltozott többek között a neve is, a továbbiakban Egészségügyi Szakdolgozók Központi Továbbképző Intézete néven működött. Az Intézet a három nagy csoportba sorolható feladatát továbbra is végezte, de a II. fokú szakosítást már új jogkörnyezetben látta el. Feladatai módosultak abban is, hogy addig az ország különböző intézményeiben működtetett „alsó-fokú szakosítás” képzéseit 1976-tól már csak az ETI szervezhette, országos hatáskörrel.

Tevékenységében központi helyet kapott az egészségügyi szakdolgozók továbbképzésének szervezése is, az Intézet ezt a feladatot az 1990-es évek elejéig látta el.

A rendszerváltást követően a teljes szakképzés, benne az egészségügyi szakképzés is folyamatosan átalakult. Megszűnt az erős központosítás, így az ETI eddigi feladatai módosultak, és számtalan új feladat került meghatározásra az Alapító Okiratában.

A **11. ábrán** a másodfokú szakosítás főbb szakaszait mutatjuk be. Az első szakasz két részre osztható, az Egészségügyi Szaktanfolyamos Iroda, valamint a régi ETI (ESZTI) időszakára. A második nagy szakasz a központosítás időszaka, amely az OKJ kiadásáig tart.

A **12. ábra** az alsó fokú szakképzéseket és azok jogszabályi környezetét szemlélteti. Az első szakasz a „virágozzék minden virág” időszaka, a második szakasz a központosítás időszaka, amely az OKJ megjelenéséig tart.

II. Új alapokon az egészségügyi szakképzés: az OKJ 1993-évi kiadása

Az egészségügyi szakképzés jelenleg is működő rendszerét az 1993. évi LXXVI. törvény a szakképzésről új alapokra helyezte.

A törvényalkotók egyik alapvető célja az volt, hogy olyan képzési rendszer épüljön ki, amely jobban igazodik a szükségletekhez, a munkaerőpiaci igényekhez, de differenciált és ugyanakkor egymásra is épül.

A másik alapvető cél az volt, hogy az első szakképzés finanszírozása állami forrásból, vagy állami támogatással valósuljon meg.

A szakképzési törvény új terminológiákat is bevezetett. A szakképzés egyrészt iskolarendszerben (nappali, esti, levelező, távoktatás, e-learning), másrészt iskolarendszeren kívüli formákban jelölte meg.

A törvény egyértelműen meghatározta az iskolarendszerű képzés intézményrendszerét. Az egészségügyi szakképzés elsősorban szakközépiskola, valamint szakiskola kereteiben történik.

Az iskolarendszeren kívüli szakképzést külön jogszabályban meghatározott feltételek mellett igen sokféle képzőhely végezheti. Ezeknek egy része vizsgaszervezői joggal is rendelkezik. Azok, akik nem rendelkeznek vizsgaszervezői joggal, csak képzést folytathatnak, a szakmai vizsga szervezésére együttműködést kell kötniük a vizsgaszervezői joggal rendelkező szakképző intézményekkel.

A szakképzésért felelős minisztériumoknak ma már meg kell határozni a vizsgaszervező joggal felruházott intézményeket és az arról szóló jegyzéket nyilvánosságra kell hozni.

4. Egészségügyi főiskolák

Az első és mintegy másfél évtizeden keresztül egyetlenként működő egészségügyi főiskola az Orvostovábbképző Intézet (OTKI) egyik karaként 1975-ben kezdte meg működését.

A főiskolai képzésről a III. fejezetben külön írunk, és bemutatjuk a kialakulás történetének „görbületeit” is. (Itt csak didaktikai okból említettük meg az egészségügyi főiskolát).

Az állam által elismert szakképzéseket az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) tartalmazza. Ez a képzési jegyzék folyamatos „karbantartás” alatt áll. Ez azt jelenti, hogy az új képzések folyamatosan bekekerülnek, míg azok a képzések, amelyekre nincs társadalmi, munkaerő piaci szükséglet, kikerülnek a jegyzékből.

Az OKJ tartalmazza az adott szakképzésre vonatkozóan a legfontosabb jellemzőket:

- a szakképzés megnevezését,
- a szakképzés szintjét,
- iskolarendszerben, vagy iskolarendszeren kívüli formában történő szervezhetőségét,
- a képzésbe való belépéshez előírt iskolai végzettségi szintet, esetleg szakmai előképzettséget,
- bizonyos esetekben életkori feltételeket, esetleg más pályaalakmassági előírásokat, nyelvismeretet,
- nevesíti az adott szakképzés vonatkozásában felelős minisztert is.

Az OKJ egyik legátfogóbb módosítása 1996 végén történt. A változtatás nemcsak a régi országos képzési kóddal megjelölt szakképzéseket vizsgálta felül, hanem az ún. „megfeleltetés” is megtörtént, (pl. 60 4 3210 12 10 04 számmal jelölt ápoló szakképzés a megfeleltetés után 54 5012 01, valamint ahhoz rendelt 3211 FEOR-szám megjelölést kapta).

Az OKJ- ben szereplő egészségügyi szakképzések egyik csoportjába az első, széles szakmai alapokat biztosító szakképzések sorolhatók (pl. ápoló, gyógyszerészeti asszisztens). A másik csoportba azok

a szakképesítések tartoznak, amelyek már meglévő szakképesítésre épülnek, így speciális szakosodást jelentenek (pl. klinikai szakápoló: diabetológiai szakápoló; klinikai szakasszisztens: műtős szakasszisztens).

Az alap-szakképesítéseket három nagy csoportba sorolhatjuk:

- az ápolás területére történő képzések,
- a különböző asszisztensi területre történő képzések,
- az egészségügy speciális területeire történő képzések. (Ezek egy részére további szakosodás történhet, míg a másokra nincs szakosodási lehetőség.)

A szakosító képzések szintén három nagy csoportba oszthatók:

- a klinikai szakápolás gyűjtőfogalommal, de külön szakirány szerint megjelölt szakápolói képezések,
- az egészségügyi szakasszisztens gyűjtőfogalommal, de külön szakirány szerint megjelölt szakasszisztensi képezések,
- a speciális területekre történő szakosító szakképezések.

Az előbb leírtakat a **13. ábra** szemlélteti.

Az Országos Képzési Jegyzék módosítása lehetővé tette néhány egészségügyi szakmaterületre a felsőfokú, az AIFSZ képzés bevezetését. Az oktatási program kidolgozását a felsőoktatási intézmények, valamint a velük együttműködő szakképző iskolák végezték, és az akkreditációs eljárás lefolytatása után kiadott OM Közlemény szolt a képzés indíthatóságáról. Ez a képzési forma jelentette például a szülésznők képzés számára a felsőoktatás falain belül történő szakképzést, később a jogszabályi környezet ezen képzéseket a felsőoktatás kereteibe sorolta.

A szakképzés történetének fontos dokumentumai a képzési programok, (tantervek), valamint a képzés során használt tankönyvek, jegyzetek és oktatási segédletek. Az egészségügyi szakképzésben fellelhető tanterveket, tankönyveket és jegyzeteket, szakképezéseket igazoló dokumentumok gyűjteményét az Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet könyvtára katalogizálta, és azokat az érdeklődők számára hozzáférhetővé tette.

III. Főiskolai és egyetemi képzés az egészségügy területére

Az első egészségügyi főiskola 1975-ben létesült az Orvostovábbképző Intézet egyik karaként, és elsődleges feladata a különböző területekre történő szakmai képzés volt (ezeket a későbbiek során részletezzük).

Előzetesen röviden úgy foglalhatjuk össze, hogy az egészségügyi főiskola egyrészt a régebben működő, „kiválasztott” szakmai területekre biztosította főiskolai végzettségű szakembereket, másrészt „funkcionális” típusú képzések keretében biztosította a vezetők számára a főiskolai képzettséget, valamint az oktatáshoz a szakoktató képzést (de amint azt később bemutatjuk, az egészségügyi szaktanárképzés csak hosszú évtizedek után vált valóra).

A most következő résznek azt a mesecímet is adhattuk volna: „Egyszer volt, hogyan is volt”, hiszen

szén aki végigolvassa, az előtt feltárul egy alig hihető eseménysor, amely végül egy örvendetes ténnyel zárult. A történet pedig a következő:

A második világháborút követően az egészségügyi szakképzési rendszer kialakításának egyik legnagyobb problémája a „kik tanítsanak” kérdésének megoldása volt.

A kezdeti lépések ma már szinte hihetetlennek tűnnek, hiszen azok kezdték meg a fokozatosan egységes elvek alapján felépített egészségügyi képzésben résztvevők (különösen az ápolók) képzését, akik a háborút követően az első végzős évfolyamokból kerültek ki, és „kivezényléssel” katedrára álltak másokat tanítani.

Ma már bizonyára kevesen tudják, hogy 1946-ban az Egészségügyi Alkalmazottak Szabad Szakszervezete vált a „középkaderképzés” (a mai ter-

minológiával élve: az egészségügyi szakdolgozók képzésének) központi irányítójává és szervezőjévé. Az első kétéves ápolóképző iskolákat is az Egészségügyi Alkalmazottak Szabad Szakszervezete hozta létre és működtette 1949-ig, majd ezt követően az akkori Népjóléti Minisztérium, 1950-tól pedig az Egészségügyi Minisztérium vette át.

A szakszervezet által szervezett képzések kétéves időtartamúak voltak, a nagyon rövid elméleti képzést hosszú idejű gyakorlati képzés követte, ezt szinte munkaerőként töltötték le a résztvevők. Ennek egyik alapvető oka a különböző egyházi ápolórendek felszámolása volt, ugyanis az ápolórendek tagjait kellett a kórházakban „leváltani”.

Egy 1963-ban készült jelentés a következőket állapítja meg:

„1952-ben kb. 50, majd 1962-ben már 306 oktató működött az iskolákban, akiknek 64 %-a érettségizett, 5,5 %-a főiskolai képesítéssel rendelkezik... Az egészségügyi tanárképzés problémája hosszú évtizedeken keresztül napirenden volt, és a mai napig megnyugtatóan még sem nyert megoldást...”

Átmeneti megoldásnak számított a háború után az úgynevezett gyorstalpaló, az akkori oktatók számára szervezett négyhetes bentlakásos továbbképző tanfolyam, amelyet elsősorban azok számára szerveztek, akiket a folyamatosan létesített egészségügyi szakiskolákba frissen végzettek közül oktatásra kivezényeltek.

A 1959-től számítva néhány éven keresztül az Egészségügyi Minisztérium az egészségügyi szakiskolák oktatói számára kétéves időtartamú, munka melletti „pedagógiai és világnézeti továbbképző tanfolyamot” működtetett, melynek keretében pedagógiai, didaktikai, logikai, pszichológiai, orvoslás-történeti ismereteket, és (a politikai rendelkezésnek megfelelően) marxizmust-leninizmust sajtáthattak el a résztvevők.

A kívánt eredményt nem érték el, mert a tanfolyam elvégzése, bár vizsgabizottság előtti vizsgával zárult újabb képesítést nem adott, a sikeresen vizsgázók részére az Egészségügyi Minisztérium Szakképzési Osztálya egyszerű „Igazolás”-t állított ki.

Az egészségügyi miniszter 7/1964. április 22. sz. határozata arról rendelkezett, hogy a szakfőosztály végül is dolgozza ki és tegyen javaslatot az egészségügyi szaktanárképzésre a következők szerint:

„...Határozza meg, hogy az egészségügyi szaktanárok milyen tárgyakat oktassanak, milyen egyéb funkciókat lássanak el az egészségügyi szakközépiskolában és a felsőfokú szakiskolában. A szakfőosztály mérje fel a lehetőségekhez mérten a mennyiségi igényt és tegyen javaslatot az egészségügyi szaktanárképző intézmények létesítésére az érdekelt társszervekkel koordinálva...”

Határidőként 1964. június 30-át jelölték meg.

Mint azt már írásunk korábbi részében jeleltük, az első szakközépiskolák (kísérleti jelleggel) 1963-ban kezdték meg működésüket, a régi típusú egészségügyi szakiskolákat pedig felsőfokú szakiskolákká kívánták átalakítani.

Az előbbieken említett határozat értelmében már többszöri kezdeményezés történt az egészségügyi szaktanárképzésre. Hosszú egyeztetések után végül az Egészségügyi Minisztérium Kollégiuma 1967. március 8-án tartott ülésén tárgyalta a középfokú egészségügyi oktatás rendszerét. Ennek egyik fejezete a felsőfokú egészségügyi szakiskolákra vonatkozó elképzelést tartalmazta, amelyet az egészségügyi főiskolai képzés elődjeként lehet értékelni. A Kollégium az előterjesztést elfogadta, és megbízta az oktatási főosztály vezetőjét, hogy az érdekelt főosztályokkal együtt a javaslatban foglaltakat részletesen dolgozza ki.

Az elkészített új koncepció tartalmazta az egészségügyi szaktanárképzést, de azt beleépítette az egészségügyi szakdolgozók képzési rendszerének igen nagy mérvű, és sok területet érintő továbbfejlesztésébe.

A koncepcióról készült szakmai egyeztetés írásos dokumentumai azt tükrözik vissza, hogy sokan, akik véleményalkotásra jogosultak és kötelezettek voltak, nem értették meg az „igen csak a jövőnek szóló” elképzelést, így nagyon sok értetlenség és ellenállás is található az írásos vélemények között. Ennek alapvető oka a tradicionális gondolkodás és bizonyos mértékű fogalmi zavar volt.

Hosszú huzavona után, végül is az MSZMP KB 1972. június 12-14-i ülése mozdította ki holtpontról az ügyet, ugyanis ekkor tárgyalta „Az állami oktatás helyzete és fejlesztésének feladatai” tárgyú dokumentumot, majd az 1972. június 15-i határozatában többek között kimondta, hogy „...A műszaki, közgazdasági, egészségügyi szaktanárképzés fejlesztését meg kell gyorsítani...”.

Hosszú előkészítő munka után az Egészségügyi Minisztérium Szakfőosztálya végül is elkészítette

azt a tervezetet, amelyet az Egészségügyi Minisztérium „Javaslat az egészségügyi szakdolgozók képzési rendszerének továbbfejlesztésére” címmel a Minisztertanács elé kívánt terjeszteni.

Ez a tervezet tartalmazta az egészségügyi tanárképzés és a szakoktató képzés koncepcióját is. A javaslat szerint az egészségügyi tanárképzést – későbbiekben együttműködve az ELTE-vel – négy éves időtartamra tervezték.

Az elképzelés szerint az egészségügyi tanárok leghatékonyabb képzését az orvosegyetemen tartották volna megvalósíthatónak, és feltételrendszerként az orvosegyetemen pedagógiai tanszék létesítését is tervezték. Az egészségügyi tanárok képzésének pedagógiai és pszichológiai céljai meggyeztek volna a tudományegyetemen történő középiskolai tanárképzés céljaival.

A szakirányú felsőoktatásba felvételt nyerhettek volna az egészségügyi szakközépiskolákban érettségizettek, és azok az egészségügyi szakiskolában végeztek, akik a szakoklevelük mellett érettségivel is rendelkeztek.

Az egészségügyi tanárok képzési tervébe fel kívánták venni az ápolóstan, az egészséges csecsemő fejlődése, a laboratóriumi ismeretek tantárgyait, illetve ezen tantárgyak tanítására is képezték volna a hallgatókat.

A tervezetben szerepelt egy olyan elképzelés is, amely szerint a tudományegyetemek bölcsész karon, illetve a természettudományi karon második szakként tanulták volna az egészségügyi ismereteket, és a végzetek (mint két szakos tanárok) taníthatták volna az egészségtant az általános iskolákban és/vagy a középiskolákban.

A másik elképzelés szerint a tanárképző főiskolán a biológia szakos hallgatók második szakként tanulták volna az egészségügyi ismereteket, és mint két szakos tanárok, oktatták volna az egészségtant az általános iskolákban és/vagy a középiskolákban.

Ez előbbieken leírt elképzelések végül is az egyeztetések során nem nyertek támogatást. Ennek alapvető oka az volt, hogy a szakiskolákban szakoktatóként tevékenykedők így nem vehettek volna részt az oktatásban.

Olyan tervezet is született, hogy az orvosegyetemeken azon hallgatók, akik jövőre hivatásuknak érezték volna az oktató munkát, fakultatív tantárgy-

ként felvehették volna a pedagógiai tantárgyakat (pl. didaktika, nevelélmélet, neveléstörténet). A hallgatók az államvizsga, illetve orvosi diploma megszerzése után a szakiskolákban valamennyi tantárgyat taníthatták volna.

Az egészségügyi tanárképzésen túl az egészségügyi szakoktató-képzés megvalósítása is napirenden volt, ugyanis a Központi Bizottság határozata értelmében a műszaki oktatóképzéshez hasonlóan kétéves tanfolyami formában tervezték megvalósítani a szakoktató-képzést. Ezt a képzést valójában az akkori tanítói diplomának megfelelő színvonalon tervezték elfogadtatni. (A koncepció kialakításának egyik alapjául a műszaki egyetemen akkor már megvalósult műszaki-tanár, mérnök-tanárképzés szolgált.)

A Minisztertanács részére készített „Az egészségügyi szaktanár-képzésről és az egészségügyi szakdolgozók képzési rendszerének továbbfejlesztéséről” szóló előterjesztés tervezet „végleges változata” egy évtized után, 1973. augusztus 15-én készült el.

Az előterjesztés-tervezet határozati javaslatában a következő kitétel szerepelt:

„...a Minisztertanács Semmelweis Orvostudományi Egyetemen Egészségügyi Szakfőiskolai Kart létesít...”.

A határozati javaslat továbbiakban felhatalmazta volna az egészségügyi minisztert és a művelődési minisztert, hogy az érdekelt miniszterekkel egyetértésben tegye meg a szükséges intézkedést, az egészségügyi miniszter pedig az érdekelt miniszterekkel egyetértésben tegyen intézkedést az egészségügyi szakdolgozók képzésének továbbfejlesztésére vonatkozóan.

A határozati javaslat munkaanyagai felvázolják azt a szervezeti ábrát is, amely a Semmelweis Egyetem keretén belül helyezte volna el az egészségügyi főiskolát. A szervezeti elgondolás első tervét néhai Dr. Lukács Jenő főosztályvezető saját kézzel készített eredeti, vázletszerű rajzának másolatával tesszük közkinccsé a **14/a és 14/b ábrákon**, az egészségügyi főiskolai szakok tervezett főbb jellemzőit pedig a **14/c. ábrán**. Ezek az ábrák elsősorban azon szakemberek számára jelentősek, akik az első egészségügyi főiskola létrehozásában tevékenesen közreműködtek, és részesei voltak egy olyan döntéssorozatnak, amelyben igen jelentős szerepet játszottak a partikuláris és személyes érdekek is.

1973. október 30-án kelt „Tájékoztató” dokumentum foglalja össze a június 11-től eltelt időszak történéseit, és (többek között) a következőket rögzíti: 1973. szeptember 26-án megjelent a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1973. évi 24. számú törvényerejű rendelete a Magyar Népköztársaság oktatási fejlesztéséről, melynek 4. §-a az 1961. évi III. számú törvény 9. §-át módosította, az egészségügyi szakiskolákat a középfokú oktatási intézmények közé sorolta, így részévé váltak a magyar oktatási rendszernek.

A törvényerejű rendelet egyértelműen meghatározta, hogy felsőfokú oktatás hol folyhat (felsőfokú intézet, főiskola, egyetemi jellegű főiskola és egyetem), valamint kimondta, hogy egyetemeken és főiskolákon az egyetemi, illetőleg főiskolai végzettségnél alacsonyabb szintű felsőfokú szakképesítés is szerezhető.

A fentiek alapján a minisztérium illetékes szakfőosztálya „pontosította” az előzőekben már bemutatott, a Minisztertanács részére készített előterjesztés tervezetét.

A tervezethez további egyeztetése során két lényeges észrevétel érkezett. Az egyik értelmében az egészségügyi szaktanároknak a műszaki tanárokkal azonos módon történő képzése nem fogadható el, és továbbra is az kívánatos, hogy a klinikai tárgyakon kívül az egészségügyi elméleti szaktantárgyakat is elsősorban orvosok oktassák.

A felsőfokú képzettségű egészségügyi szakoktatók, akik közben már pedagógiai főiskolán, vagy tudományegyetem valamely szakán tanári diplomát is szereztek, végzettségük elismerését nyernék az egészségügyi szaktanári képzettséggel.

Ezen koncepció szerint tehát az egészségügyi szaktanár megjelölés elődlegesen címet jelentett volna, amely a képzettségi szintet tükrözi, de nem jelentett volna a legtöbb esetben elkülöníthető, szaktárgyi oktatásban is kifejezhető feladatot.

A másik igen jelentős észrevétel az volt, hogy az egészségügyi szakfőiskolai kar nem szervezhető meg az Semmelweis Orvostudományi Egyetem keretében (az áttanulmányozott írásos tájékoztató erre vonatkozó indoklást nem is tartalmaz!). A főiskolai kar szervezését az Orvostovábbképző Intézet keretében, vagy önálló főiskolaként tervezték.

Az előzőekben leírt észrevételeket figyelembe véve újabb tervezet készült a Minisztertanács részére,

amelynek értelmében az Egészségügyi Szakfőiskolai Kart végül is az Orvostovábbképző Intézet keretében javasolták létrehozni, olyan módon, hogy a főiskolai szakok nagy részének oktatóbázisát az országos intézetek és ezen intézményekben működő tanszékek képezték volna, de a szakelméleti tárgyak oktatásába a Semmelweis Orvostudományi Egyetem megfelelő intézeteit is szükségesnek tartották bevonni.

Ahhoz, hogy az Orvostovábbképző Intézet keretében Szakfőiskolai Kar működjék, szükséges volt az Orvostovábbképző Intézetet felsőoktatási intézményként elismertetni, amely meg is történt az alábbiak szerint:

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1973. évi 32. számú törvényerejű rendelete (hivatkozva az 1961. évi III. törvény 18.§. (2.) bekezdésére) az 1. §-ban kimondta, hogy az Orvostovábbképző Intézet – változtatlan elnevezéssel – egyetemi jellegű felsőoktatási intézményként (egyetemi jellegű főiskolaként) az egészségügyi miniszter felügyelete alatt működik.

A törvényerejű rendelet 2. § értelmében az Orvostovábbképző Intézet karokra tagozódik, és a működő karokat a Minisztertanács állapítja meg.

A Minisztertanács 1046/1973. (XII.29.) számú határozatában rendelkezett az Orvostovábbképző Intézet keretében működő karokról és kimondta, hogy két kar működik az Intézet keretében. Az egyik az Orvostovábbképző Kar, amely az intézmény eddigi feladatainak megfelelően irányítja az orvosok, fogorvosok, gyógyszerészek továbbképzését, a honvédelmi egészségügyi továbbképzést, valamint biztosítja ezen szakokon a szakképzést is.

A másik az Egészségügyi Főiskolai Kar, amelynek feladata az egészségügyi szakellátás igényeinek megfelelő számban magasfokú általános és szakműveltségű, főiskolai, illetve felsőfokú intézeti végzettségű egészségügyi szakemberek képzése.

A Minisztertanács határozata négy szakterületen (közegészségügyi-járványügyi ellenőr, gyógytornász, diétás-nővér, egészségügyi védőnő) sikeres államvizsgát tettek számára – a végzettségük szakirányát feltüntetve - főiskolai oklevél kiadását írta elő. További három szakterületen (mentőtiszt, intézetvezető, egészségügyi szakoktató) végbizonyítványt szerzett hallgatók „csak” a szakiránynak megfelelő felsőfokú intézeti szakoklevelet kaptak volna.

Ez utóbbi rendelkezés igen nagy ellenállást váltott ki, különösen a Magyar Kórház Szövetség Ápo-

lái Szakbizottsága részéről. A Szakbizottság akkori vezetői és vezetőségi tagjai, dr. Marosi Józsefné (†), dr. Mosolygó Dénesné, dr. Aczél Györgyné beadvánnyal fordultak a minisztérium felső vezetéséhez, hogy módosítást kezdeményezzenek a határozati javaslat azon részével kapcsolatban, ahol csak felsőfokú intézeti szakoklevelet adtak volna ki. Módosítási javaslatukat azzal indokolták, hogy elfogadhatatlan az alacsonyabb szintű végzettség azok számára, akik mások munkáját vezetik, irányítják, szervezik, ellenőrzik, (intézetvezetői szak), akik oktatást és képzést végeznek (egészségügyi szakoktató), és azok számára, akik orvos irányítása nélkül mentést végeznek, katasztrófák felszámolásában vesznek részt (mentőtisztek).

A módosítási javaslat indoklásával a minisztérium felső vezetése egyetértett, a Minisztertanács 1036/1975. (XII.10.) sz. határozatában elvégezte a módosítást, és egységesen főiskolai oklevél kiadását rendelte el.

Az előzőekben említett 1046/1973. (XII.29.) sz. határozat (7.) pontja a ma oly sokat emlegetett PLAR (Prior Learning Assessment Recognition) törvénybe iktatott elődje, ugyanis kimondta, hogy azok, akik az előzőekben már említett hét szakon régebben középfokú szakmai végzettséget szereztek, az egészségügyi miniszter és oktatásügyi miniszter külön rendeletében előírtak szerint főiskolai képesítést szerezhetnek.

A két szakminiszter a 13/1976. (IX. 14.) EüM-OM számú együttes rendeletében határozta meg az egészségügyi szakiskolai végzettség alapján szereshető főiskolai képesítést, a kiegészítő tanulmányokat hét éven belül kezdhették meg a régebben végzetek szakképesítésük szakirányának megfelelő szakon.

Magyarországon az első Egészségügyi Főiskolai Kar 1975. szeptemberében kezdte meg működését az akkori Orvostovábbképző Intézet egyik karaként, és 1977-ben bocsátott ki először főiskolai végzettest, és az 1980-as évek végéig „egyetlen” maradt, egyedül biztosította a főiskolai végzettséget a jogszabályban meghatározott szakterületekre. A főiskola szervezete, működése nagyban hasonlított az előzőekben már vázolt, de a Semmelweis Egyetem keretébe tervezett struktúrához.

Az előzőekben említett PLAR valójában csak részben volt „igazi” PLAR, mert a két éves (négy szemeszter) kiegészítő oktatás keretében szerzett főiskolai végzettséget a későbbiek során az egyete-

mek nem fogadták el, és így nem tudtak továbbhaladni az itt végzettek.

A későbbiek során négy évre (8 szemeszter) emelték a főiskolai képzés időtartamát, és akik már ebben az oktatási formában szereztek oklevelet, továbbtanulhattak bizonyos területeken (pl. humán szervező szak, pedagógiai szervező), és szerezhettek egyetemi végzettséget is.

Az 1980-as évek végén már több főiskola létesült, kezdetben csak az orvostudományi egyetemek keretén belül, majd később más egyetemeken is.

Az Orvostovábbképző Intézet Egészségügyi Főiskolai Kara az Intézet átszervezése után a Semmelweis Egyetem Egészségügyi Főiskolai Karaként folytatta működését, így végül oda került, ahova az eredeti koncepció szerint tervezték.

Az OTKI Egészségügyi Főiskolai Kar létesítésekor 7 főiskolai szak kezdte meg működését, és jelenleg (a különböző helyeken működő egészségügyi főiskolákat is figyelembe véve) 13 főiskolai szak működik. Ezek közül 3 kiegészítő egyetemi szak, valamint 2003-óta működik az egészségügyi tanári szak is.

Az egészségügyi felsőoktatás alapképzési szakjainak képesítési követelményeiről szóló 36/1996. (III. 5.) Korm. rendelet módosításáról rendelkező 3/2003. (I.8.) Korm. rendelet beiktatta az egészségügyi felsőoktatás alapképzési szakjai közé az egészségügyi tanár szakot. Ezzel az egészségügyi szakképzésben régóta részt vevők mintegy hat évtizedes vágyálma vált valóra, és a rendelet nagyon sok, különböző típusú és szintű szakképesítéssel rendelkező számára nyújt továbbtanulási lehetőséget. Ezeket a lehetőségeket a Kormányrendelet alapján az **I. táblázatban** foglaljuk össze. (A táblázat elkészítésében az vezérelt bennünket, hogy a sokféle lehetőséget „egyszerűen” mutassuk be).

A táblázat szemléletesen összegzi a továbbtanulási lehetőségét azok számára, akik már különböző típusú és szintű szakképesítéssel rendelkeznek, de célul tűzték ki az egészségügyi tanári szakképesítés megszerzését.

Az egészségügyi tanárképző szak létesítését megelőzően az OKJ- ben, majd ágazati jogszabályban már kiadásra került az egészségügyi gyakorlatvezető szakképesítés. (A népjóléti miniszter szakmai képesítés és vizsgakövetelményekről szóló

43/2001. (XII.18.) NM rendeletének 2. sz. melléklete tartalmazza az egészségügyi gyakorlatvezető szakképesítés szakmai képesítési és vizsgakövetelményét.) Valójában ez a szakképesítés némileg pótolja a régebben két éves képzési formának megálmodott szakoktató képzést azzal a különbséggel, hogy főiskolai végzettségre építi a pedagógiai didaktikai ismereteket.

Az Országos Képzési Jegyzék, amely az ISCED (International Standard Classification of Education) elveit és szerkezetét veszi figyelembe, lehetővé teszi azt is, hogy főiskolai vagy egyetemi végzettségre további

szakképesítés épüljön (ez tette lehetővé az egészségügyi gyakorlatvezető szakképesítés létesítését).

A fenti intézkedések következtében jutottunk el oda, hogy együtt létezik két olyan oktatás/képzési forma, amely biztosítja az egészségügyi szakemberek képzési területén a tanári képesítést és a gyakorlati oktatáshoz az egészségügyi gyakorlatvezető szakképesítést.

Az elmúlt három évtized alatt a különböző szakokon összesen több mint 20.000 főiskolai/egyetemi oklevél került kiadásra.

IV.A szakképzettség értéke, karrier, munkaerőpiac

Az egészségügyi ágazat erőforrásai között kiemelkedő szerepe van a humán erőforrásnak, amelyet a különböző típusú és szintű oktatással, illetve szakképzéssel lehet alkalmassá tenni a hivatás gyakorlására, a munka végzésére.

Egészségügyi szakképesítést két alapvető módon lehet megszerezni.

- Az egyik az, amikor a meglévő iskolai végzettség megtartásával szakképesítést vagy szakképesítéseket nyer a képzésben résztvevő egyén.
- A másik lehetőség az, amikor a meglévő iskolai végzettségen túl egy újabb, „akadémiai” végzettséggel együtt szerez szakképesítést az oktatásban résztvevő egyén.

A szakma szempontjából különös értékkel bír mindkét módon szerzett szakmai ismeret. Az egyén szempontjából a megszerzett „csak” szakképesítés a szorosan vett szakmai karrier része. A főiskolai, vagy egyetemi végzettséggel együtt szerzett szakképesítés a szakmai karrieren túl a hierarchián belüli mozgás lehetőségét is magába foglalja.

Az előbb leírtakat a **15. ábrával** szemléltetjük. Az ábrában egy-egy példát említünk, de bármelyik másik szakképesítéssel behelyettesítés végezhető.

Magyarországon a „csak” szakképzettség értéke az utóbbi időben kezd pozitív irányba mozdulni. Ehhez hozzájárult az EU-hoz történő csatlakozásunk felkészülési folyamata is, ugyanis ennek során szembesültünk azokkal a szakmai direktívákkal, amelyek egy-egy egészségügyi szakképesítésre vonatkozóan írtak elő követelményeket.

Az utóbbi időben a munkaerő-tervezés központi kérdéssé vált. A munkaerőpiac igénye és az egészségügyi ellátás munkaerőszükséglete szoros kapcsolatban áll a szakképzéssel, a felsőoktatással. Különös helyet foglal ebben a rendszerben a felnőttképzés, amelynek önálló jogi szabályozása még csak rövid életű.

A **16. ábrán** szemléltetjük a munkaerőpiac, valamint az oktatás és szakképzés kapcsolatrendszerét. Jól látható, hogy a munkaerőpiac igénye és szükséglete hatással van mindazokra a területekre, amelyeknek működését a különböző törvények szorosan meghatározzák.

V. Országos Nyilvántartás

A II. világháború befejezését követően központi kérdéssé vált az egészségügyben dolgozók „számbavétele”. Ennek megvalósítása érdekében készült

az a rendelkezés, hogy nyilvántartásba kell venni azokat, akik egészségügyi képesítéssel rendelkeznek.

A rendelkezés szerint a nyilvántartásba felvételt kérésre azok is, akik szakképesítés nélkül, de már hosszabb ideje az egészségügyben dolgoztak.

Az Országos Nyilvántartásba vételt kezdetben az Egészségügyi Minisztérium végezte, majd a későbbiek során (a decentralizálással) ezt a feladatot átadta az ETI első jogelőd intézményének, az Egészségügyi Szaktanfolyamos Irodának. Az Iroda az alsó fokú nyilvántartás kivételével 1968. július 1-től vette át az Egészségügyi Minisztériumtól az Országos Nyilvántartás vezetését. Az Iroda, illetve a későbbiek során az Egészségügyi és Továbbképzési Intézet - az egységes elvek alapján felépített szakképzési rendszert követően 1976-tól - valamennyi kiadott oklevél Országos Nyilvántartásba vételét elvégezte.

1997-ig bezárólag csak a bizonyítványok nyilvántartása történt meg, ezt nevezzük ma már „kvázi” nyilvántartásnak. Ennek keretei között a szakképesítést igazoló dokumentum néhány adata került rögzítésre. (Ezeknek általában a szakképesítést igazoló dokumentum másolatának kiállításánál volt jelentősége.)

Az Egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. Törvény új alapokra helyezte az egészségügyi szakképesítéssel rendelkezők nyilvántartását, amely két nagy rendszerből épült fel.

■ Az egyik az alapnyilvántartás, amely az egészségügyi szakképesítést szerzett személyek szakképesítésének adatait tartalmazza, és alapvető célja a megszerzett szakképesítés köz-hiteles tanúsítása. Az alapnyilvántartás állami feladat. A törvényi rendelkezés értelmében az adatokat az oktatást/szakképzést végző intézmények automatikusan kötelesek szolgáltatni.

■ A rendszer másik része a működési nyilvántartás, mint ahogy a neve is jelezi: az adott szakképesítéssel rendelkező személy és a szakképesítésének megfelelő tevékenységet folytató, valójában „működő”, vagy szolgáltató egészségügyi dolgozó adatait tartalmazza. A működési nyilvántartás célja az egészségügyi szakdolgozó adatainak köz-hiteles tanúsítása. A működési nyilvántartás 5 éves időtartamra szól, amelynek megújításához a törvény kötelező továbbképzést is előír.

Az Országos Nyilvántartás felépítését és főbb jellemzőit a **17. ábrán** tesszük szemléletesebbé.

VI. Egyes szakképesítések szerint kiadott oklevelek/bizonyítványok

Az egészségügyi szakképzésben végzettekről régebben vezetett Országos Nyilvántartás, bár „kvázi”- nyilvántartás volt, mégis igen pozitív jelentőséggel bírt. Egyik legnagyobb érdeme az volt, hogy számszerű adatokat tartalmazott valamennyi kiadott egészségügyi szakképesítést igazoló oklevélről/bizonyítványról 1998-ig.

Az 1997-ben kiadott, egészségügyről szóló CLIV. törvény új alapokra helyezte az egészségügyi szakképesítéssel rendelkezők nyilvántartását. A törvény két nyilvántartási rendszert hozott létre, az egyik az alapnyilvántartás, a másik a működési nyilvántartás.

1998 után kiadott egészségügyi szakképesítést igazoló bizonyítványok/oklevelek adatai már az új Országos Nyilvántartás alapnyilvántartásába kerültek.

1952-től – 2005-ig kiadott oklevelek/bizonyítványok számát és szakmák szerinti megoszlását a

Melléklet I–XXXV. táblázatai mutatják be. Ezek a táblázatok úgy kerültek összeállításra, hogy egy-egy szakképesítésre, vagy helyenként szakképesítési csoportra vonatkozóan az egyszerű tényszámmal némileg több információt adjanak, (pl. képzés formája, új képzési formák bevezetésének ideje).

A táblázatokról a könnyebb érthetőség céljából rövid szöveges összefoglalót készítettünk, ezzel kezdődik a Melléklet (lásd ott).

A táblázatokban a dőlt betűtípussal írt részek minden területen az Országos Képzési Jegyzékben (OKJ) szereplő szakképesítéseket jelölik.

(Az egyes szakképesítések történetéről különböző folyóiratok korábban részletes leírásokat közöltek, ezért ebben az írásban erre nem térünk ki.)

Irodalomjegyzék

1. **Kovácsics János dr. és Lukáts Jenő dr.:** A Szocialista egészségügyi oktatás 20 éve Népegészségügy, 1965. 4. szám
2. **Kiss Károlyné:** Közel 20 esztendő a középfokú egészségügyi szakoktatás szolgálatában. Egészségügyi Munka, XX. évfolyam 6. szám.
3. **Farádi László:** Diagnózis az életetről. Gondolat, Budapest 1983.
4. **Koch Mária, Pozsonyi Károlyné:** Az Egészségügyi szakképzés történelme. Szakoktatás. (OPI. II. (XXXVIII) 1987. évfolyam 4. szám.
5. **Balogh Zoltánné, Sövényi Ferencné:** Az iskolarendszerű egészségügyi szakképzés és perspektívái. Szakoktatás, (OPI. II. (XXXVIII) 1987. évfolyam 4. szám.
6. **Dezső Józsefné:** A gyakorlati képzés és el-
lentmondásai. Szakoktatás (OPI. II. (XXXVIII) 1987. évfolyam 4. szám.
7. **Stipkovits Simonné:** Az oktatás személyi feltételei. Szakoktatás (OPI. II. (XXXVIII) 1987. évfolyam 4. szám.
8. **Vincze Ernőné:** Tanfolyamos képzés az egészségügyben. Szakoktatás (OPI. II. (XXXVIII) 1987. évfolyam 4. szám.
9. **Dr. Kovács Lászlóné, Lukovich Tamásné, Maléta Andrea:** Mozaikok a magyar radiológus asszisztensek történetéből. Magyar Radiológus Asszisztensek Egyesülete, 2002
10. **Dr. Tanka Dezső:** Hazai Orvosi laboratóriumi technikai asszisztensképzésről. Medicina, 28. évf. 3-4 sz.
11. **Előszűrő szakasszisztens képzés 25. évfordulójára.** Hírmondó, A magyar cytológiáért alapítvány kiadványa, 1997. december 16. I. évfolyam 2. szám Különkiadás
12. **Ágazati minisztériumi dokumentumok**
  - Jelentés az egészségügyi dolgozók képzésének helyzetéről. 1963.március 12. (Kiss Károlyné osztályvezető)
  - Egészségügyi Miniszter „az új iskolarendszer iskolatípusainak alkalmazásáról az egészségügyi középfokú és alsófokú képzésben 7/1964. április 22. számú határozata
  - Emlékeztető a középkader képzés perspektívájáról tartott megbeszéléséről, 1966. november 21.
  - Minisztérium Kollégiumának ülése: Javaslat az egészségügyi középfokú oktatás új rendszerére, 1967. március 8. (A javaslat megjelent: a Népegészségügy 48. évfolyam 3. számában)
  - Javaslat az egészségügyi tanár, egészségügyi szakoktató képzés megvalósítására, Koch Mária – Orovecz Júlia 1973. január 29.
  - Előterjesztés a Minisztertanácshoz az egészségügyi szaktanárképzésről és az egészségügyi szakdolgozók képzési rendszerének továbbfejlesztéséről, 1973. augusztus 15.
  - Középfokú egészségügyi szakdolgozók egy-
eséges képzési céllal történő képzésének be-
vezetéséről szóló Miniszteri rendelet proble-
matikája, 1973. augusztus 16.
  - Feljegyzés az Egészségügyi Miniszter részére (az egészségügyi szaktanárképzésről és egészségügyi szakdolgozók képzési rendszerének továbbfejlesztéséről szóló minisztertanácsi előterjesztés tervezetről készített vélemények összefoglalása), 1973. szeptember 11.
  - Tájékoztató az 1973. évi június 11-i miniszterhelyettesi megbeszélés állásfoglalása alapján végzett munkáról, 1973. október 30.
  - Az Egészségügyi Miniszter előterjesztése a Minisztertanácshoz Tárgy: Javaslat az egészségügyi szakdolgozók képzési rendszerének továbbfejlesztéséről, 1973. november 13.
  - Egészségügyi Minisztérium 22.607/1975.II/2. számú – egészségügyi szakközép- és egészségügyi szakiskolai szakoktatók szakképesítése tárgyában írt – körlevele, 1975. október 18.
  - Népjóléti Minisztérium vezetői értekezlet, emlékeztető (Jáv.53/73/91.) határozata, 1991. december 9.
  - Népjóléti Minisztérium vezetői értekezlet emlékeztető 1993. július 9., 4. napirendi pont és arról rendelkező határozat 1993. július 9.

The sort history of the Hungarian health care professionals' education 1945–2006

Sövényi K., Stipkovics É.

The authors describe the development and evolution of Hungarian healthcare vocational schools, colleges, Institute for Healthcare Vocational and Further Training Healthcare, and the institutions that preceded them, summarising the changes to the main functions of these institutions, and examine the emergence of healthcare education at college and university level. They reveal the correlations that can be identified between changes to the conceptual aspects of vocational training, and the key amendments to social and healthcare policy.

The article gives an overview of the evolution of the healthcare vocational training system and the emergence of modern educational principles, notably the use of differentiated vocational training in line with health-sector and labour-market requirements.

The authors give a brief account of the establishment and development of the National Register.

They use diagrams to illustrate the process of change in healthcare vocational training, and the relationships between the individual elements of the process.

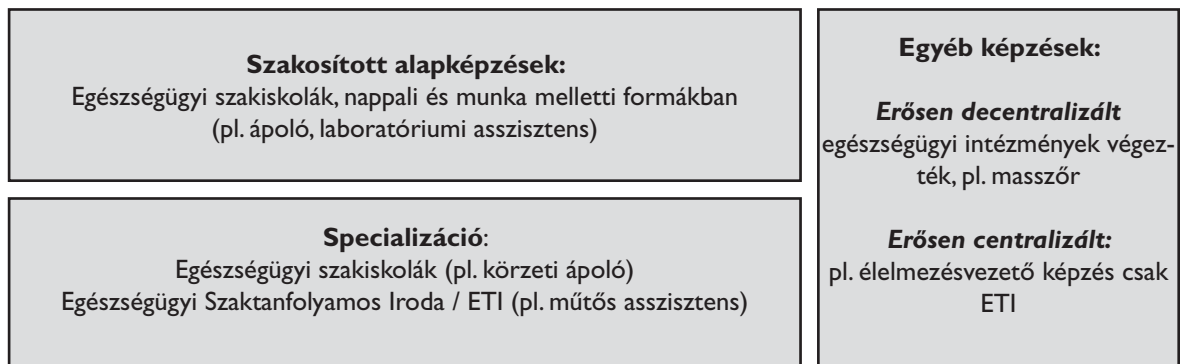
Detailed tables show the number of licenses/certificates issued annually in healthcare training in Hungary between 1945 and 2006.

Mottó: „Amit nem lehet lerajzolni, az nem működik”

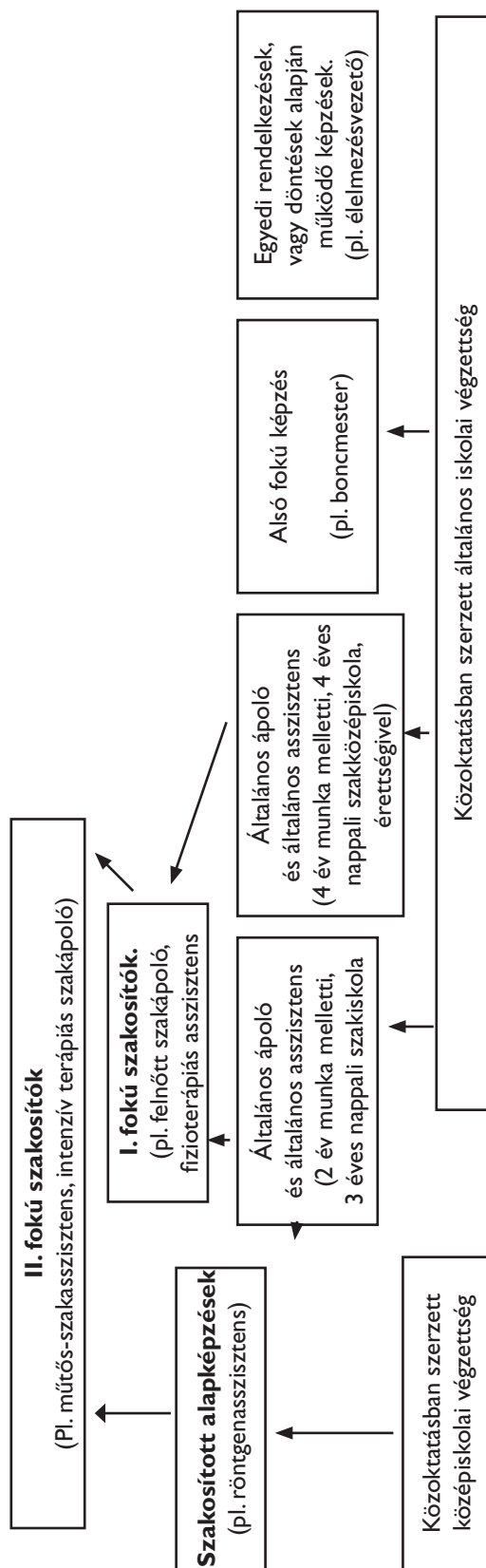
Sövényi Ferencné

Ábrák

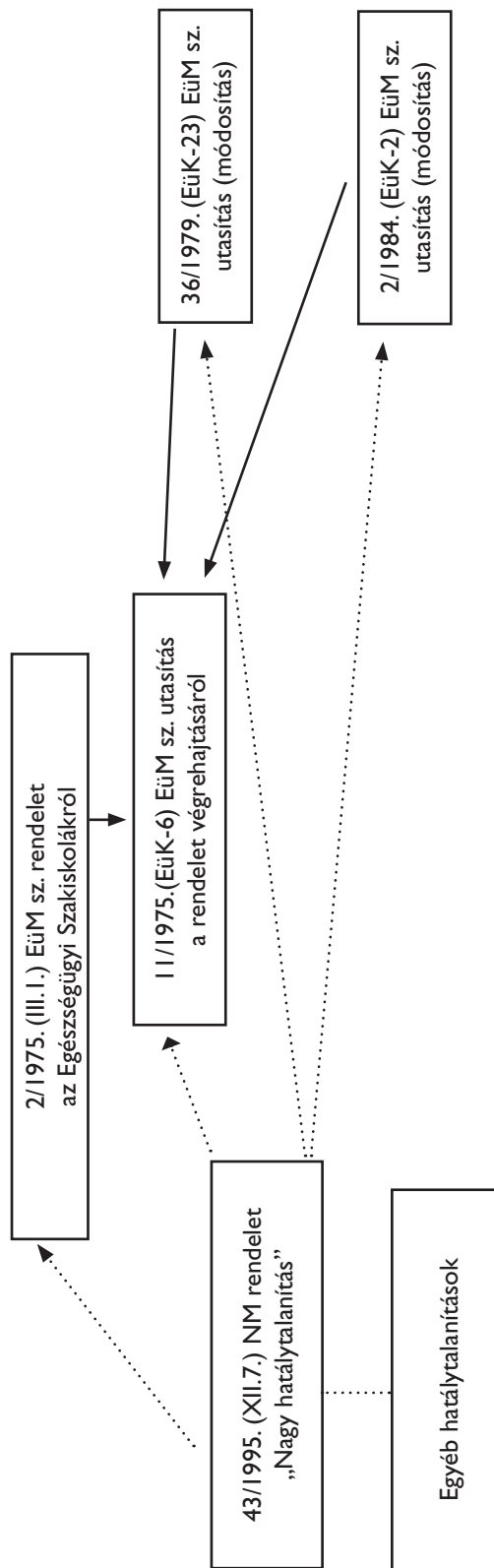
I. ábra: Az egészségügyi szakképzés szerkezete 1978-ig

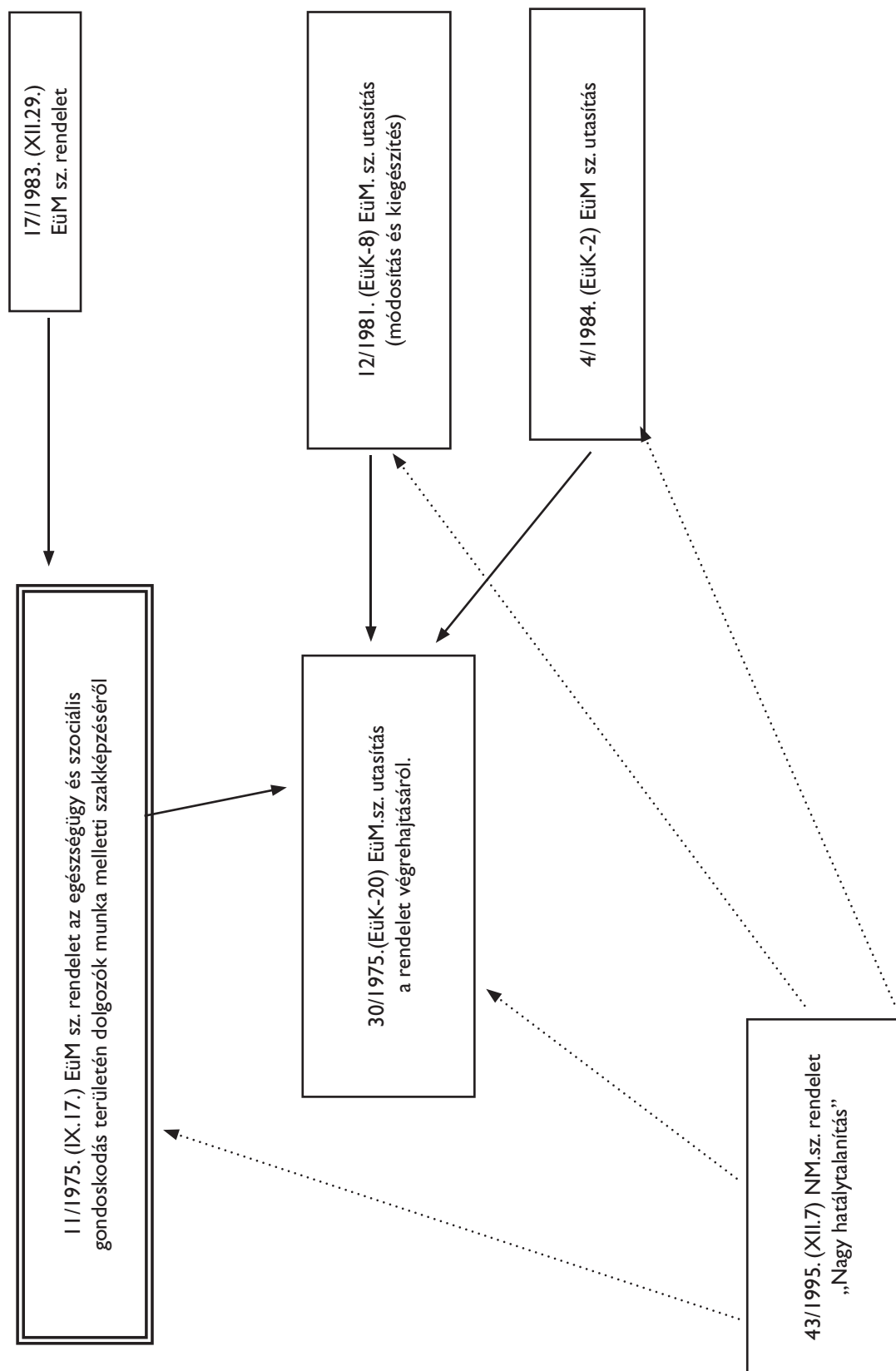
2. ábra: Az egészségügyi szakképzés szerkezete 1975–1993 között

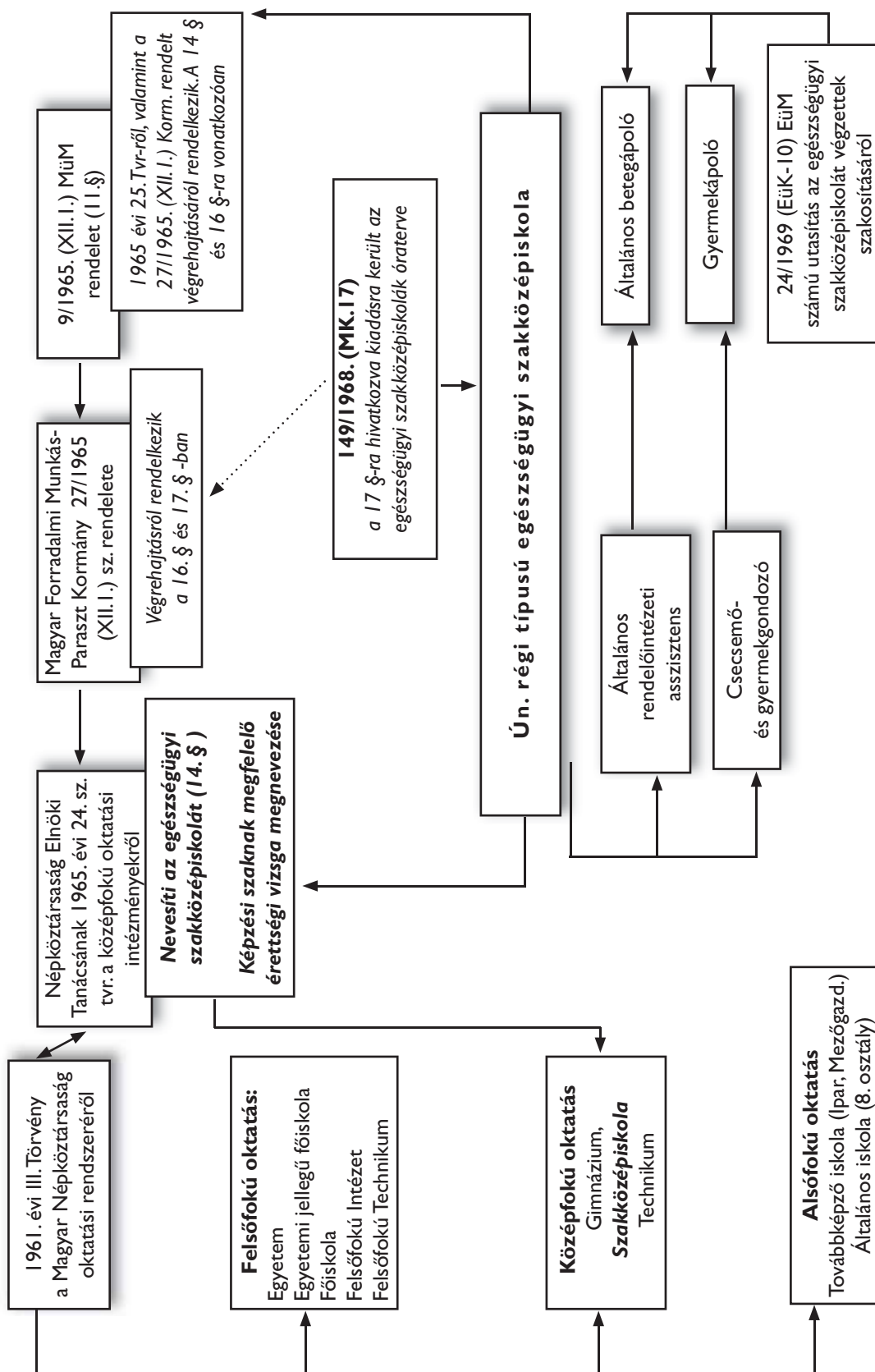
3. ábra: Az egészségügyi szakiskolák (3 éves nappali képzés) működésének jogszabályi környezete 1975-től a megszűnésig

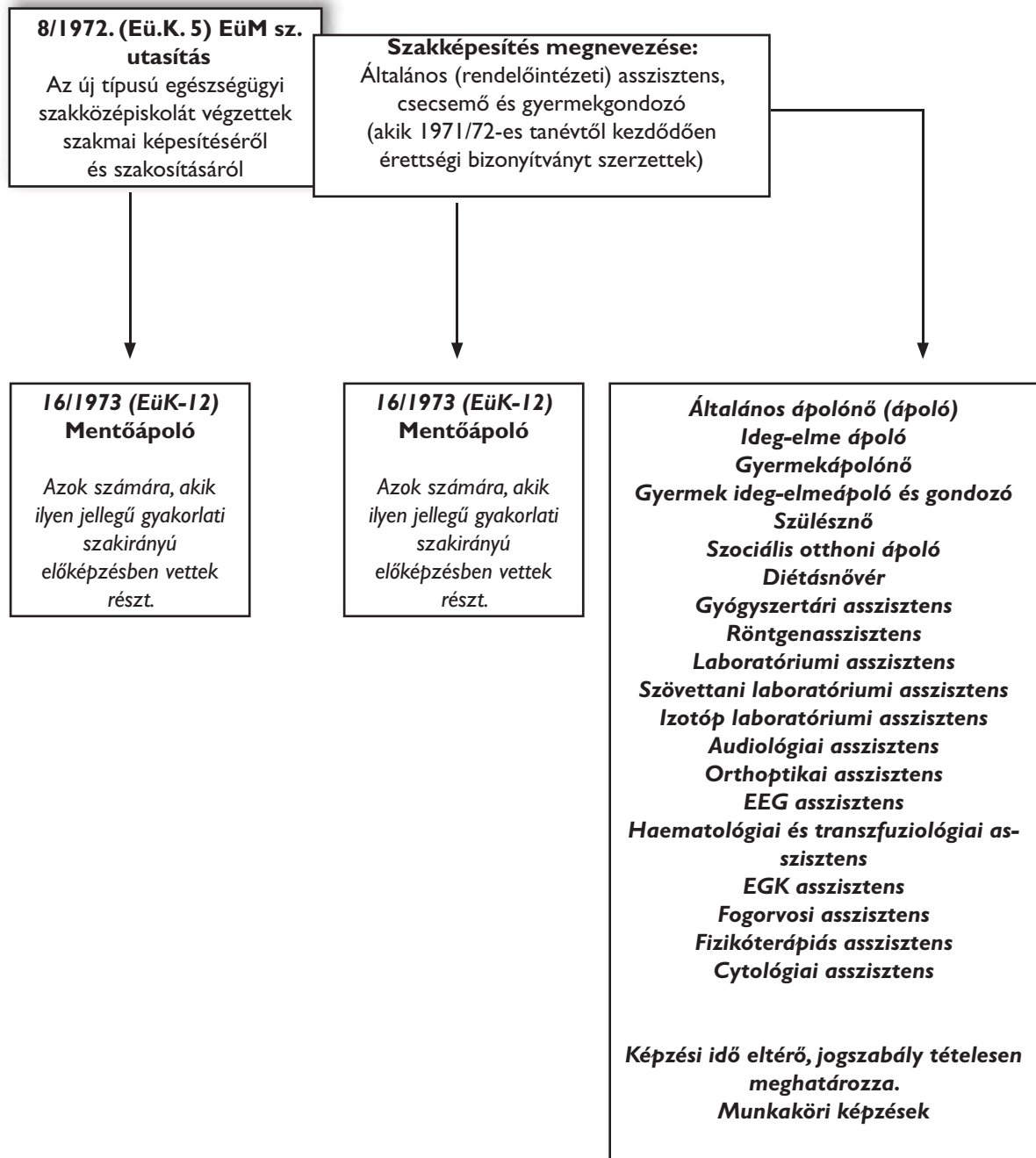
4. ábra: Az egészségügyi szakiskolák (munka melletti képzések) működésének jogszabályi környezete 1975-től a megszűnésig

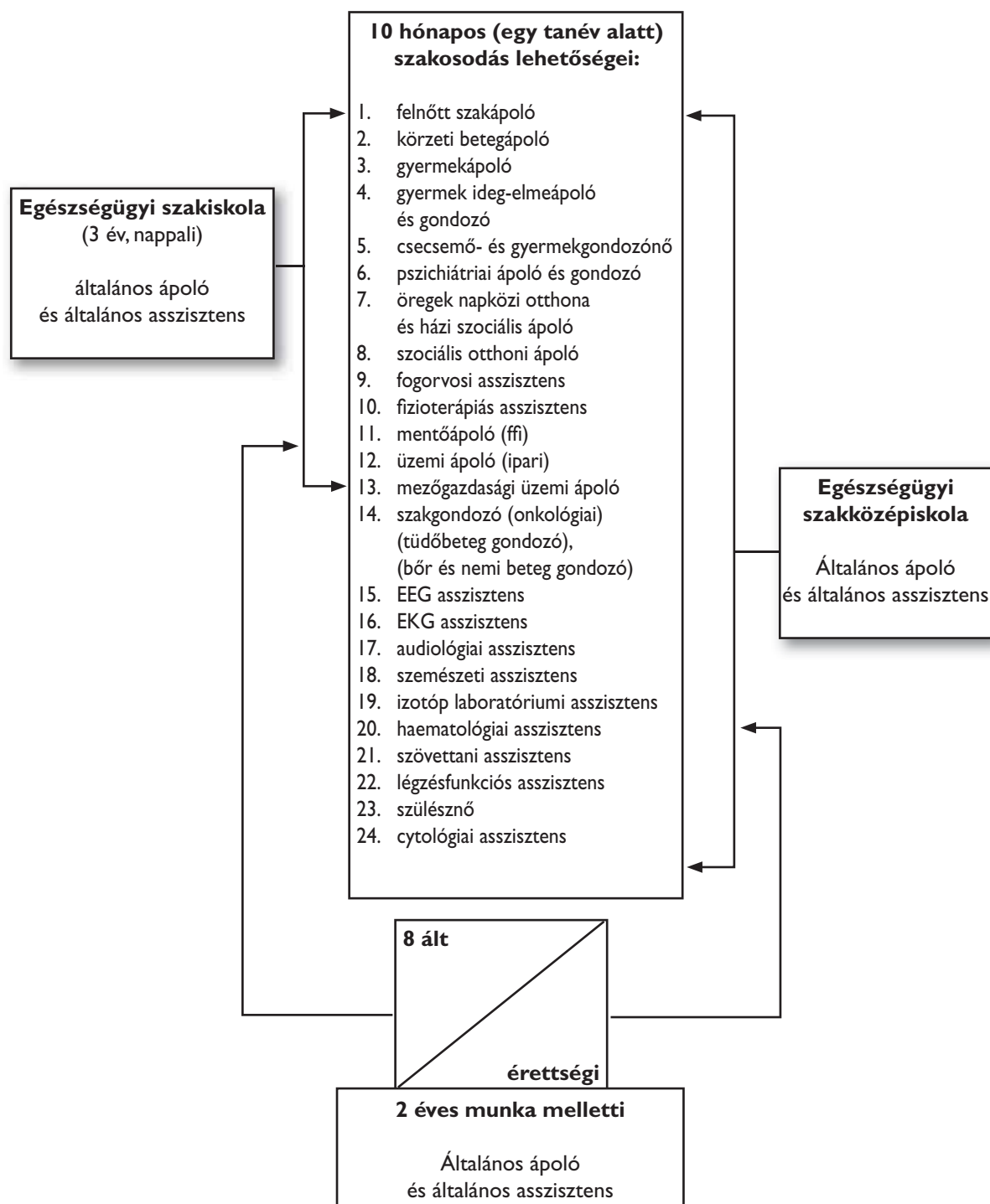
5. ábra: Az egészségügyi szakközépiskolák beillesztése az oktatási rendszerbe, valamint az ún. „rég típusú” egészségügyi szakközépiskola kialakulása, a szakképesítés és szakosodás lehetősége

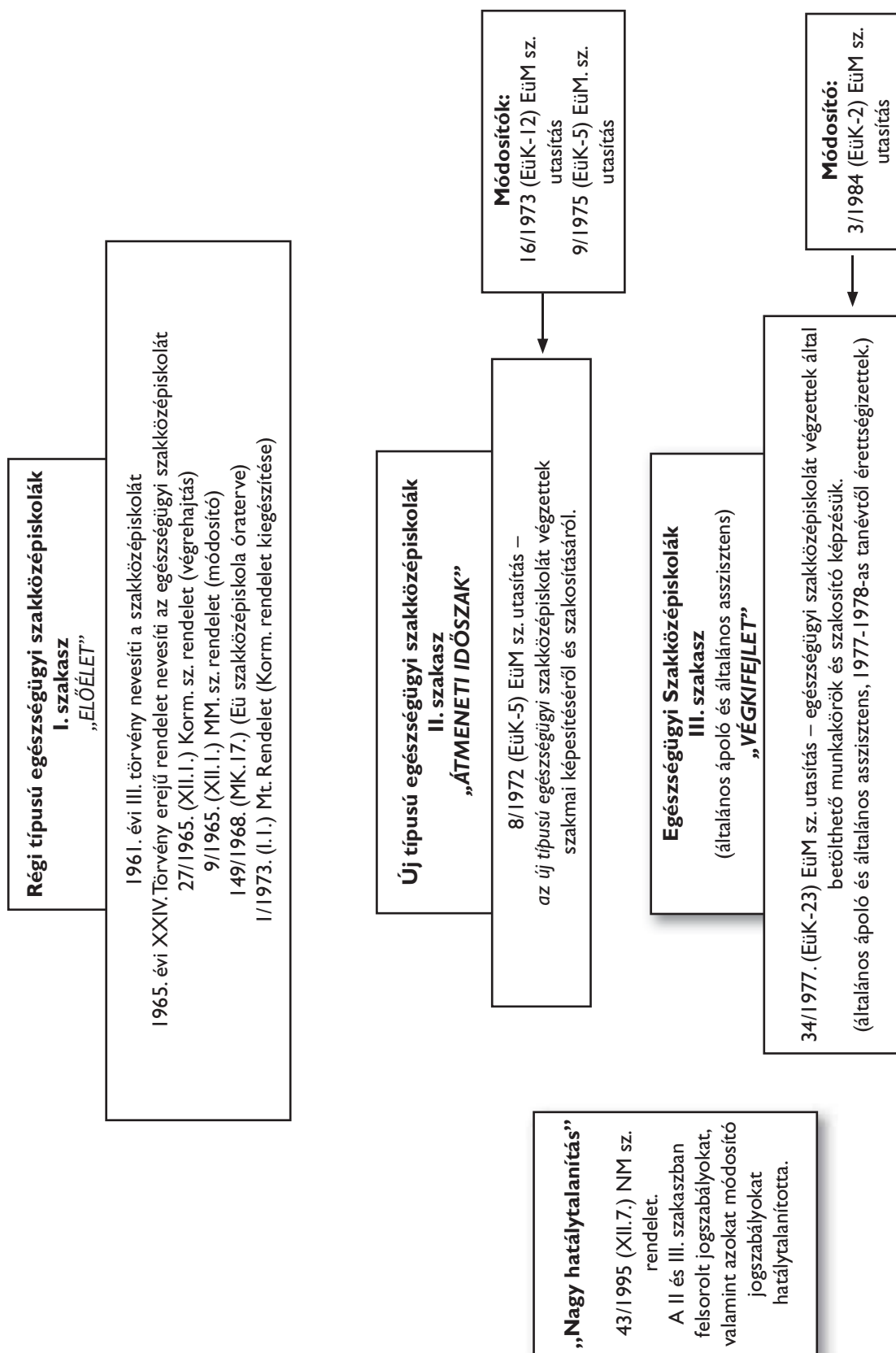
6. ábra: Új típusú egészségügyi szakközépiskolában végzetek szakképesítése és a szakosodás lehetőségei

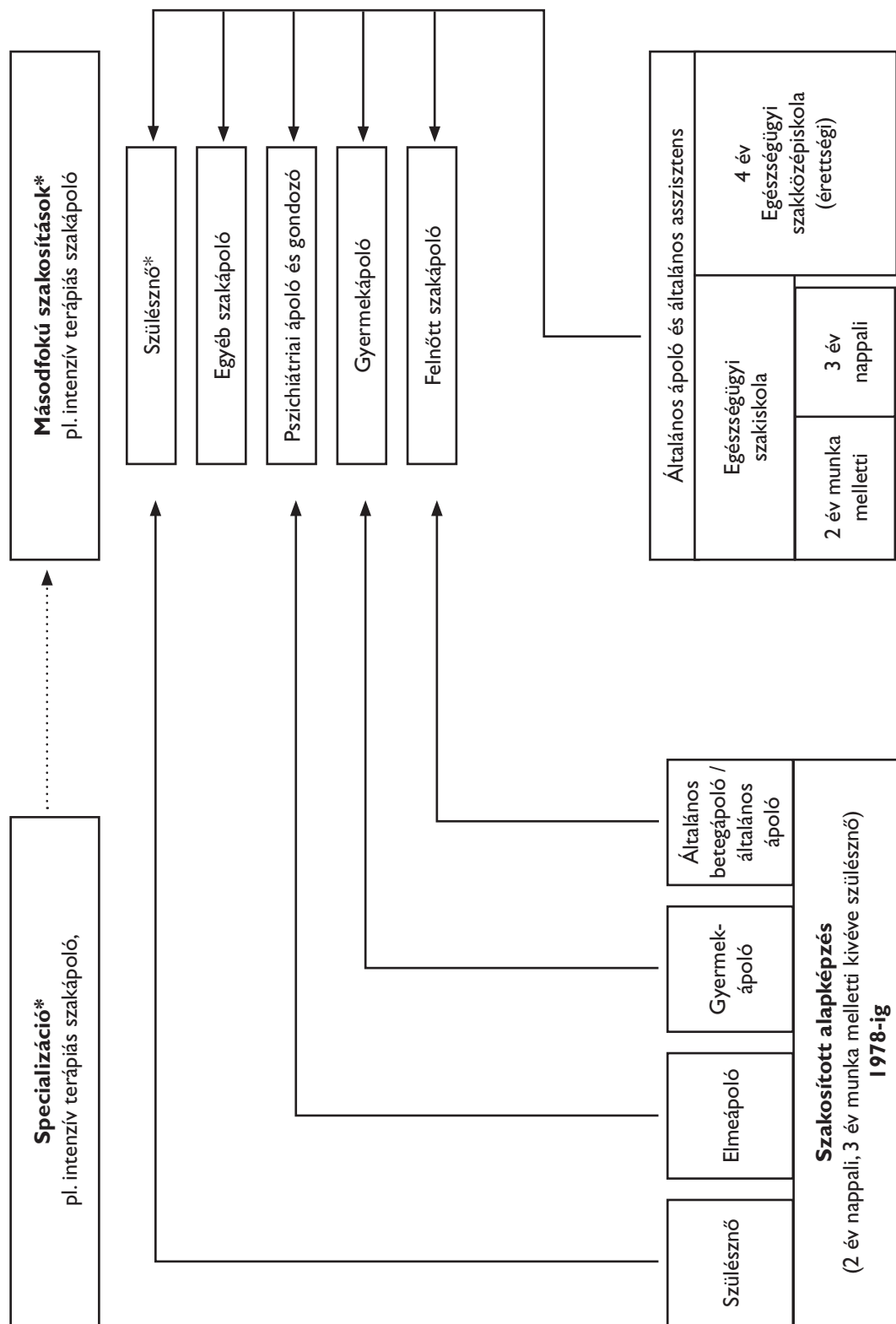
7. ábra: Az egységes képzési célú, de különböző szintű és típusú szakképzés, valamint a végzettek szakosodási lehetőségei

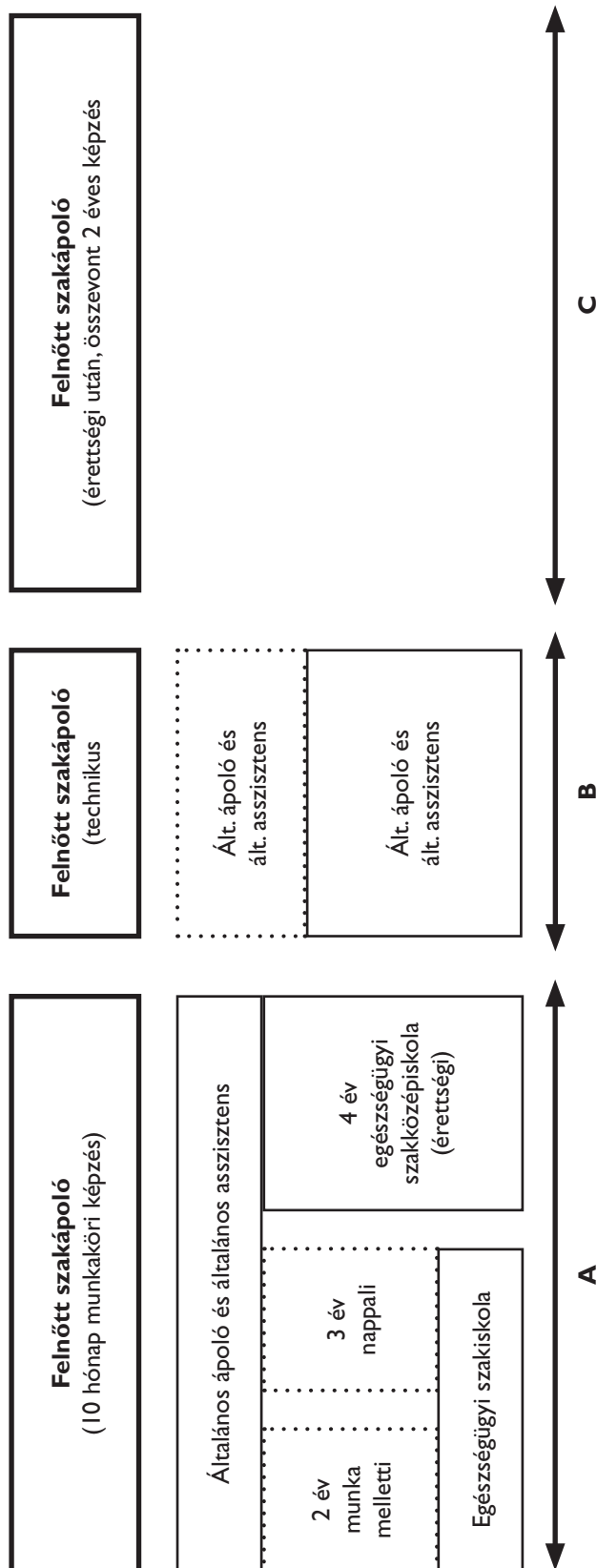
8. ábra: Az egészségügyi szakközépiskolák jogi környezete 1963-tól az OKJ bevezetéséig

9. ábra: Szakosított alapképzések (ápoló, szülésznő) és az 1975 után kialakított képzés viszonya
 (* érettségi és előírt szakképesítés megléte, 1975-1998-ig)

10. ábra: A felnőtt szakápolói képzés megszerzésének lehetőségei

A Egységes „általános ápoló és általános asszisztens” végzettség, és arra épülő 10 hónapos **felnőtt szakápoló munkaköri szakosító** képzés, amely minősítő vizsgával zárult és önálló munkavégzésre jogosított.

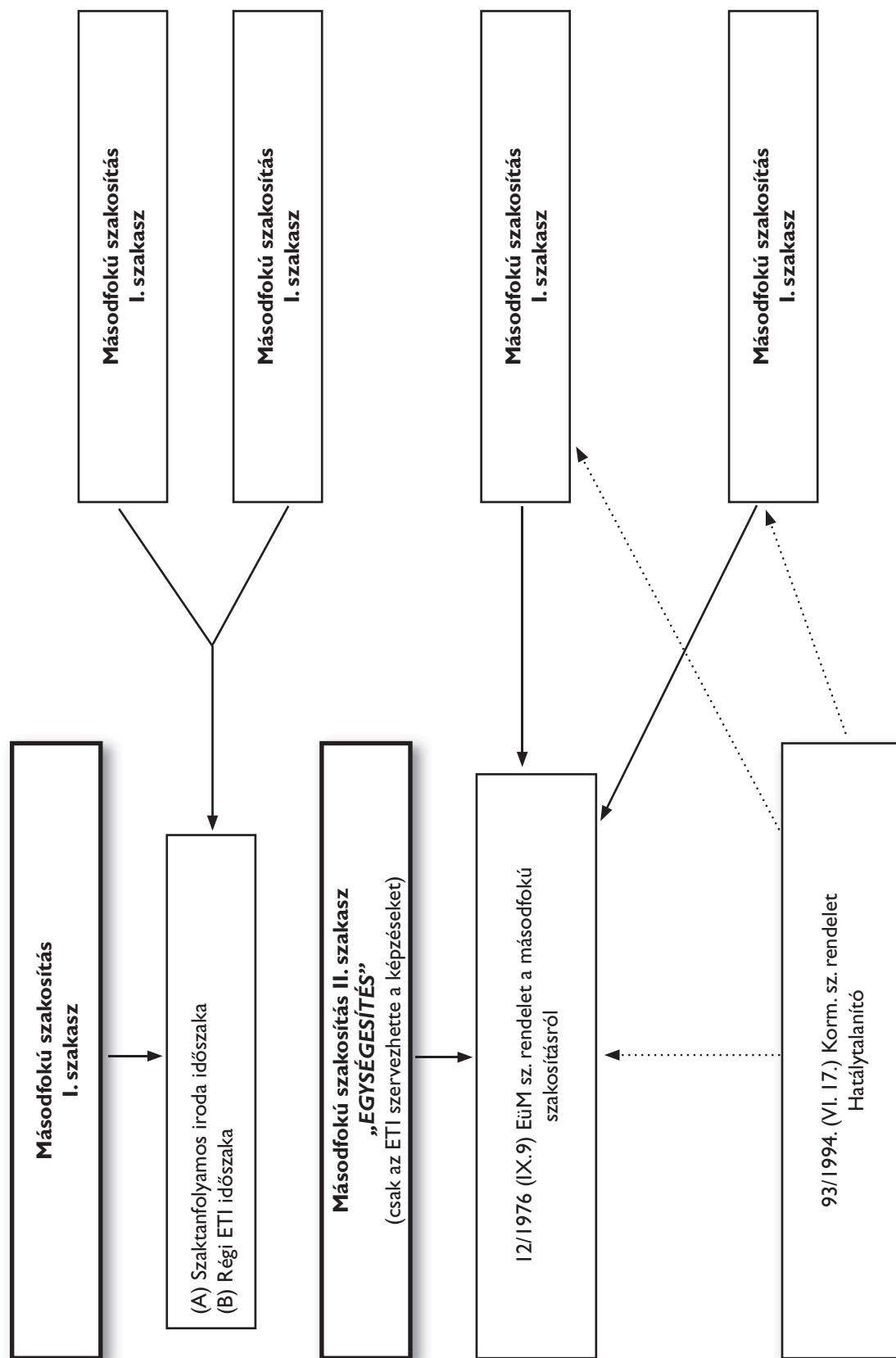
B Egészségügyi szakközépiskolai tanulmányok tartalmazzák az „általános ápoló és általános asszisztens” szakmai követelményeket is, de a kísérleti képzésben (nappali egy éves technikus képzés) résztvevők számára a szakiránynak megfelelő befejezett képzésnek megfelelő végzettséget igazoló technikus képesítő bizonyítvány került kiadásra a szak megjelölésével (pl. **felnőtt szakápoló**), amely már önálló munkavégzésre jogosított. (A Művelődési Minisztérium azon iskolák számára, akik a programban részt vettek, egyedi engedélyt adott a kísérleti képzésre, engedélyszámmal nyilvántartásba is vette és az engedélyszám szerepel a kiadott bizonyítványokban is, pl. **Műv. Min. 34.984/90. XIV engedélyszám**on nyilvántartott kísérleti képzés.)

Tehát ebben a programban résztvevők rendelkeznek az általános ápoló és általános asszisztens, valamint a felnőtt szakápolói ismerettel. Akik ebben a programban részt vettek, általános ápoló és általános asszisztens kimenettel nem rendelkeznek.

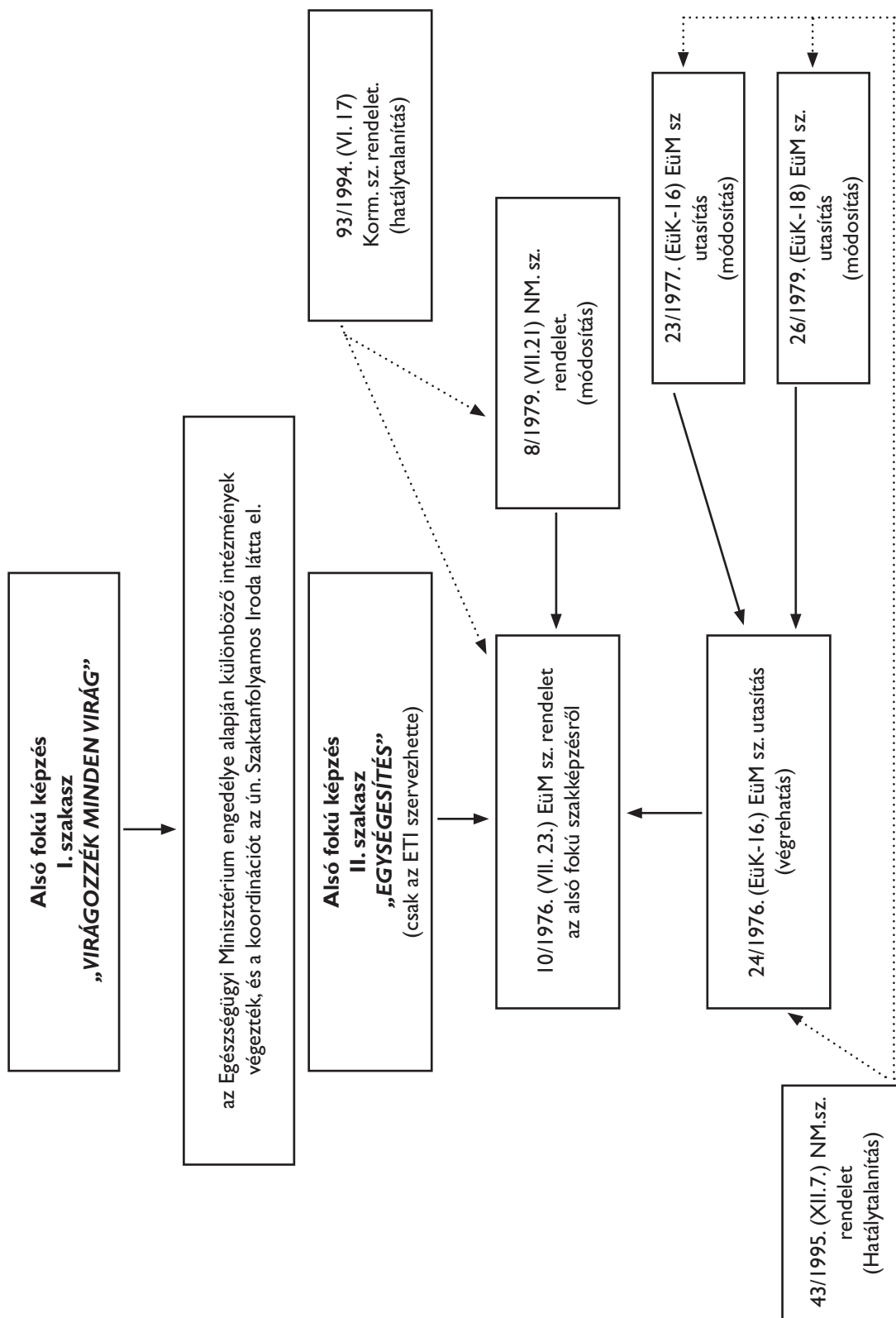
C A nem szakirányú szakközépiskolában, vagy gimnáziumban érettségizettek részére szintén **összevont, de két éves felnőtt szakápolói képzés** indult, amelynek „általános ápoló és általános asszisztens” kimenete nem volt. Az oktatási programban egybeépült az általános ápoló és általános asszisztens, valamint a felnőtt szakápolói képzés szakmai követelménye és a képesítés ápolói munkakörben önálló munkavégzésre jogosított. (A Művelődési Minisztérium ezekre is egyedi engedélyt adott ki az iskolák számára, pl. **Műv. Közokt. Min. 64.898/91. XV. eng. számon nyilvántartott kísérleti képzés**).

Megjegyzés: Felnőtt szakápolói végzettséget igazoló dokumentum kiadása utóljára 1998-ban történt.

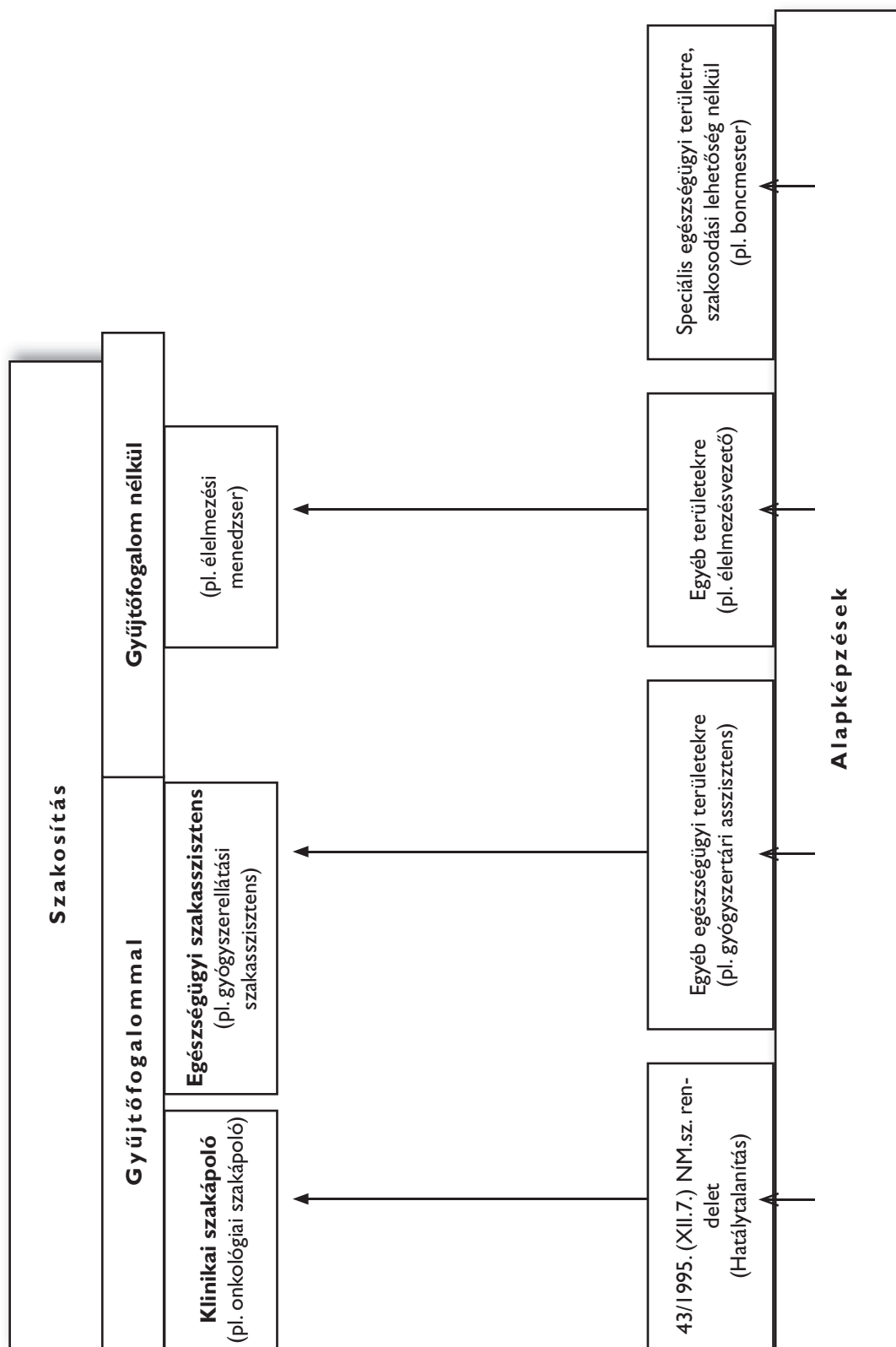
II. ábra: Egészségügyi szakképzés, „másodfokú” szakosítás és jogszabályi környezete OKJ megjelenéséig

12. ábra: Egészségügyi szakképzés, „alsó fok” és jogszabályi környezete OKJ megjelenéséig

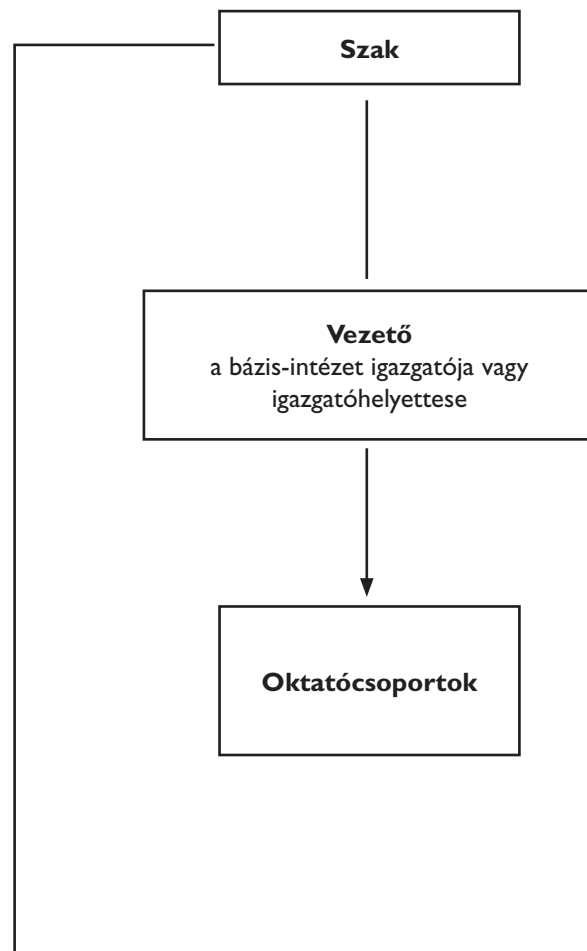
13. ábra: Új alapokon az egészségügyi szakképzés az OKJ megjelenésétől (1993) napjainkig

I4/c ábra: Az egészségügyi főiskola szakok tervezett főbb jellemzői
(néhai dr. Lukács Jenő kézírata alapján)

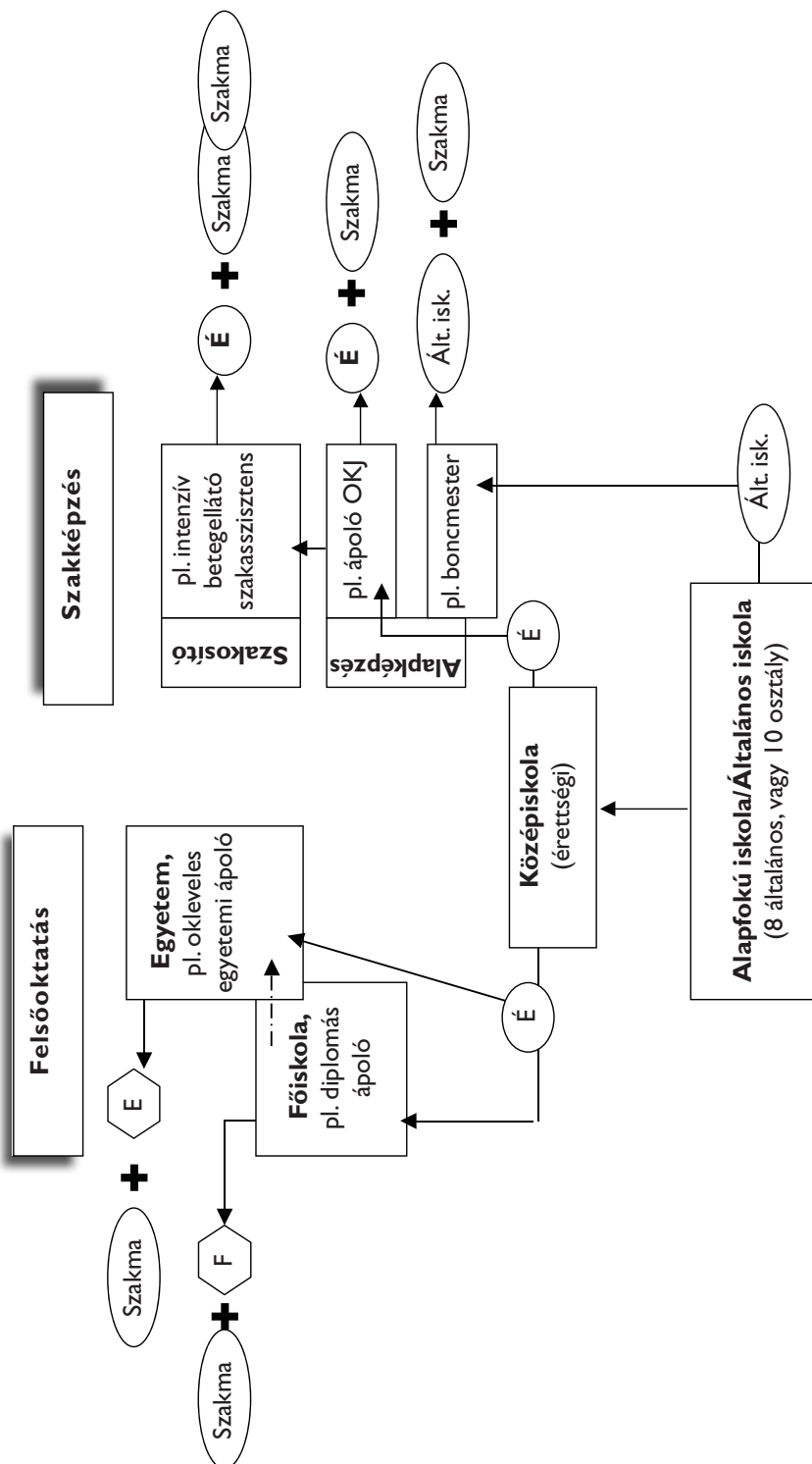

Szak	Bázis intézet
Közegészségügyi - járványügyi szak	OKI, OMI, OÉTI
Védőnő	Országos Gyermekéü.-i Intézet Módszertani Int.
Diétás nővér	Országos Dietetikai Intézet, OÉTI
Gyógytorna	Országos Reumatológiai és Fizioterápiás Intézet
Vezetőképző (intézetvezetői szak)	Központi Szakosító és Továbbképző Intézet
Mentőtiszt	Országos Mentőszolgálat
Tanár, szakoktató	(főiskola keretén belül létesítendő) Pedagógiai Intézet

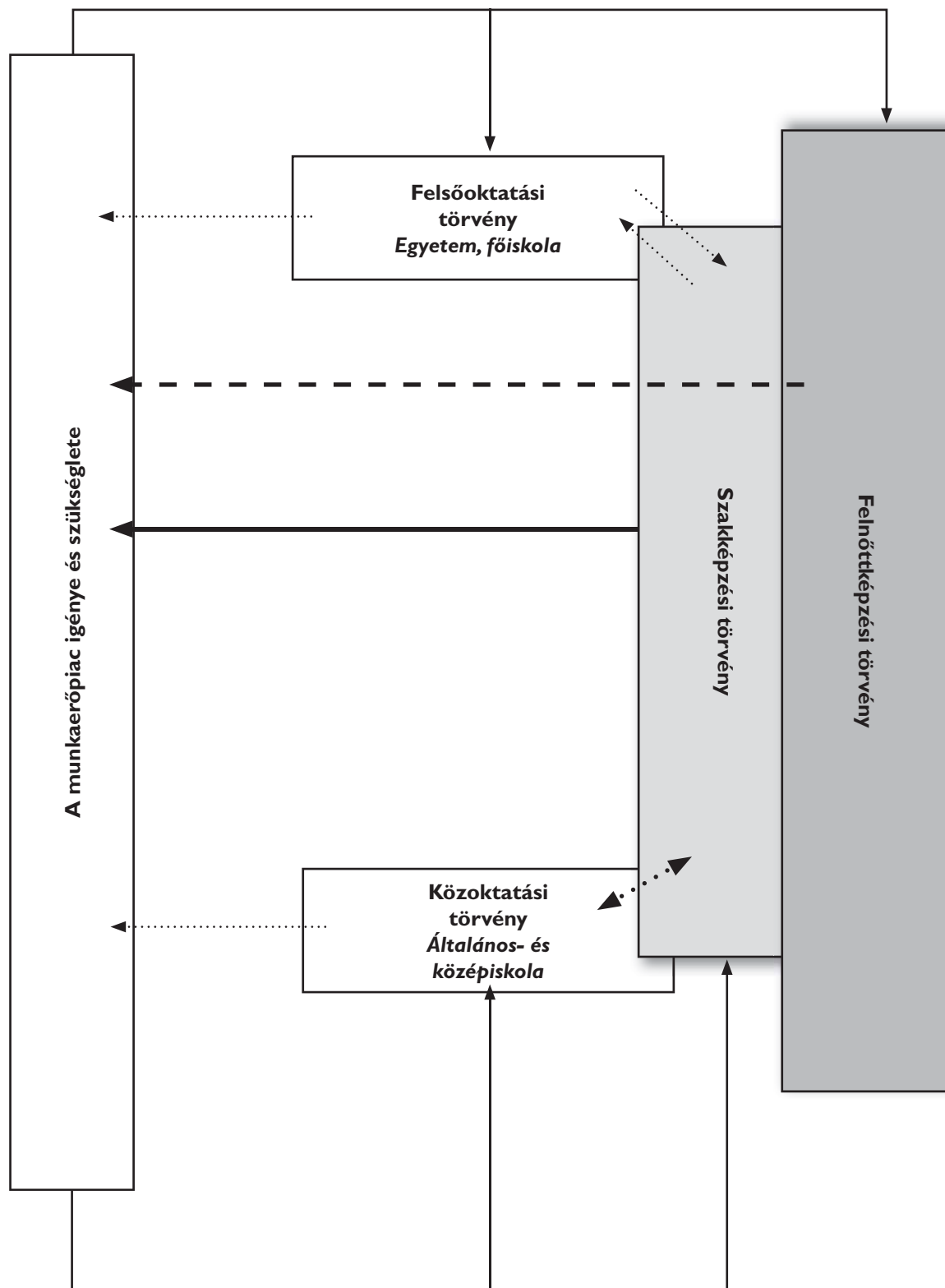
I. táblázat: A 3/2003. (I.8.) Kormányrendelet alapján az egészségügyi tanár szak képzési lehetőségei és néhány jellemzője

Megnevezés	Felvétel feltétele	Képzési idő
Első alapképzés	érettségi	10 félév
Kiegészítő alapképzés:		
• Egészségügyi szaktanár szakképzettség megszerzése	egyetemi szintű ápoló, általános orvostudományi, fogorvos-tudományi, gyógyszerész tudományi alapképzés	4 félév
• Egyetemi szintű végzettség megszerzése	főiskolai szintű egészségügyi szakoktató, diplomás ápoló	5 félév
Újabb oklevelet nyújtó képzés:		
	főiskolai szintű egészségügyi, továbbá főiskolai szintű testkulturális, vagy gyógypedagógusi alapképzési szak	7 félév
	főiskolai szintű diétetikus, gyógytornász, közegészségügyi járványügyi felügyelő, mentőtiszt, védőnő alapképzési szak, továbbá főiskolai szintű egészségtan tanár	6 félév
	valamely más egyetemi szintű egészségügyi, továbbá egyetemi szintű gyógypedagógiai, vagy testnevelő tanár alapképzési szak	6 félév
	egyetemi szintű humán kineziológus, egészségtan tanár alapképzési szak	5 félév
	egyetemi szintű gyógytestnevelő tanár szak	4 félév

15. ábra: A szakképzettség „értéke”

16. ábra: A munkaerőpiac és az oktatás / szakképzés kapcsolata

17. ábra: Az Egészségügyi Szakdolgozók Országos Nyilvántartásai

ALAPNYILVÁNTARTÁS	MŰKÖDÉSI NYILVÁNTARTÁS
I. szakasz: II. világháború befejezése után	Nem működött
II. szakasz: 1962-től	Nem működött
III. szakasz: 1976-től	Nem működött
IV. szakasz: 1998-tól Főbb jellemzői: • Automatizmus • Adatszolgáltatási kötelezettség az oktatást/képzés végző intézmények részéről	1998-tól működik, és az önálló tevékenység feltétele Főbb jellemzői: • Önkéntesség (saját kérésre, de az egészségügyi tevékenység végzésének feltétele) • 5 éves ciklusokból épül fel • Továbbképzési kötelezettség kapcsolódik hozzá

I Az Egészségügyi Minisztérium 2006.március 1-ig az egészségügyi szakdolgozók alapnyilvántartásáról, valamint működési nyilvántartásáról egyaránt gondoskodott, a két eltérő célú nyilvántartással kapcsolatos feladatokat az Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet (ETI) feladatává tette.

2006. március 1. óta a két nyilvántartás „elvált” egymástól.

Az alapnyilvántartás vezetéséről – a szakképesítések szintjeinek megfelelően – az Egészségügyi Minisztérium továbbra is az ETI útján gondoskodik.

A működési nyilvántartás vezetését 2003. LXXXIII. törvény a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara (MESZK) feladatává tette. Ekkor az Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet az érvényes működési nyilvántartások adatbázisát átadta a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamarának.

MELLÉKLETEK

Mellékletek jegyzéke és rövid tartalmi összefoglalása¹

Táblázat száma	Megnevezés	Rövid összefoglalás
I.	Ápolók I.	Az alapképzés szintjén már szakosított formában történő különböző típusú ápolói képzések és a régi típusú elsőfokú és régi típusú szakosítás keretében kiadott oklevelek számát tartalmazza, valamint szemlélteti a segédápoló képzés kezdetét, amely 1967-től- 1994-ig működött.
II.	Ápolók II.	Az egységes „általános ápolói és általános asszisztensi” különböző módon történő képzés keretében kiadott bizonyítványokat és a szakosító képzések (új típusú I. új típusú II. fok) keretében kiadott oklevelek összegzése látható szakképesítésenként.
III.	Ápolók III.	Az Országos Képzési Jegyzék 1993-as megjelenését követően kialakított különböző képzési formákban kiadott bizonyítványok adatait tartalmazza. A táblázatban már az EU-konform ápolói szakképesítés adatai jelennek meg.
IV.	Ápolók IV.	A moduláris felépítésű szakképesítések tervezete, számadatok nélkül.
V.	Ápolók V.	Az ápolás területére történő főiskolai / egyetemi képzés adatait tartalmazza.
VI.	Műtős asszisztens és szakasszisztens, Aneszteziológiai asszisztens és szakasszisztens	A táblázat a műtéti ellátásban aktívan résztvevő műtős szakasszisztensek és aneszteziológiai szakasszisztensek okleveleinek/bizonyítványainak összesítéséről nyújt tájékoztatást.
VII.	Szülésznő	A táblázat a különböző módon történő szülésznőképzés adatait tartalmazza, valamint a szülészet nőgyógyászati UH diagnosztikai szakasszisztens szakképesítés keretében kiadott bizonyítványokról is tájékoztatást nyújt.
VIII.	Mentőápoló	A táblázat a különböző módon történő mentőápolói szakképesítések okleveleit/bizonyítványait összegzi és bemutatja a főiskolai végzettségű mentőtisztek számát is.
IX.	Egészségügyi szakközépiskolai számadatok	A táblázat az egészségügyi szakközépiskola kialakulásától a megszűnésig bemutatja a kiadott különböző megnevezésű szakképesítéseket. A tábla a szakközépiskolai képzés átalakulásának tükrözi.
X.	Laboratóriumi asszisztens / szakasszisztens	A tábla a laboratóriumi ellátás területeire történő, különböző típusú és szintű szakképesítések keretében kiadott bizonyítványokat/ okleveleket összegzi. A táblázatban jelzett 10 hónapos szakosító képzés mindössze három évig működött, és a szakmai elégedetlensége miatt megszűnt

¹ Az egyes táblázatokban a **dőlt betűtípussal** írt részek minden területen az **Országos Képzési Jegyzékben (OKJ) szereplő szakképesítéseket** jelölik.

XI.	Röntgen	A tábla a röntgen ellátás területeire történő, különböző típusú és szintű szakképesítések keretében kiadott bizonyítványokat/ okleveleket összegzi. A táblázatban jelzett 10 hónapos szakosító képzés mindössze három évig működött és a szakmai elégedetlensége miatt megszűnt.
XII.	Gyógyszertári	A tábla a gyógyszerári ellátás területeire történő, különböző típusú és szintű szakképesítések keretében kiadott bizonyítványokat / okleveleket összegzi. A táblázatban jelzett 10 hónapos szakosító képzés mindössze négy évig működött és a szakmai elégedetlensége miatt megszűnt.
XIII.	Rendelőintézeti asszisztens	A rendelőintézeti asszisztens képzés mindössze két évtizeden keresztül működött. Létrehozásában elsődleges jelentősége volt a rendelőintézetek fejlesztésének. A képzés „elhalását” valójában az általános ápoló és általános asszisztens szakképesítés létrehozása okozta.
XIV.	Fogászati / fogorvosi asszisztens és klinikai fogászati higiénikus.	A tábla tartalmazza a fogorvosi ellátás területére történő képzések keretében kiadott oklevelek / bizonyítványok számának összegzését a kezdetektől-napjainkig. A 10 hónapos szakosító szakképzés „meghonosodott”, a szakma elfogadta, így kiváltotta a régi típusú munka melletti képzést.
XV.	Fizioterápiás / fizioterápiás asszisztens	A táblázatban látható a fizioterápia területére történő asszisztensképzések keretében kiadott bizonyítványok/oklevelek összegzése. A szakma területére szervezeten történő képzést valójában a szakközépiskolára épülő 10 hónapos szakosító képzés „honosította” meg.
XVI.	Védőnő, gyógytornász, diétásnővér, dietetikus	A táblázat azon három szakképesítés keretében kiadott okleveleket összegzi, amelyeknél 1973-1978 között kísérlet történt arra, hogy -az új típusú egészségügyi szakközépiskola befejezése után- rövidebb képzési idővel lehessen a megjelölt szakokon szakképesítés szerezni. Ilyen szakképzés mindössze 3-4 évig folyt, majd ezt követően 1975-től csak főiskolai képzés van ezeken a szakokon.
XVII.	Közegészségügyi- járványügyi ellenőr / felügyelő	A táblázat a viszonylag rövid ideig tartó orvos-felcser képzés keretében kiadott oklevelek adatait is tartalmazza. Ezen túl bemutatja a közegészségügyi ellenőr szakiskolai képzés, valamint a főiskolai képzés keretében kiadott oklevelek számát.
XVIII.	Műtőssegéd, Boncmester	A táblázat a műtőssegéd és boncmester képzések keretében kiadott oklevelek / bizonyítványok számát mutatja be.
XIX.	Masszőrök	A táblázat a fürdős-, gyógy-, sportmasszőr képzés keretében kiadott oklevelek / bizonyítványok számát összegzi.
XX.	EEG-asszisztens Audiológiai asszisztens, Klinikai elektrofiziológiai asszisztens., EKG,- asszisztens. Kardiológiai szakasszisztens Szemészeti asszisztens.	A táblázat az EEG,- az audiológiai-, EKG, és a szemészeti asszisztens szakképesítések keretében kiadott okleveleket / bizonyítványokat tartalmazza. Ezen túl az OKJ-ban más tartalommal tovább működő szakképesítések keretében kiadott bizonyítványokat is összegzi. A statisztikai sorok a képzés változását is visszatükrözik.

XXI.	Szövetteni, kórszövetteni, kórbonctani, hisztokémiai, elektromikroszkópos asszisztens-szakasszisztens.	A táblázat a kórbonctan, kórszövettan területére történő szakképesítések keretében kiadott okleveleket / bizonyítványokat tartalmazza.
XXII.	Citológiai asszisztens / szakasszisztens	A táblázat a citológiai ellátás területére történő különböző szintű szakképzés keretében kiadott oklevelek/ bizonyítványok összesítését tartalmazza.
XXIII.	Haematológiai asszisztens, Transzfuziológiai szakasszisztens.	A táblázat a 70-es évek közepén kezdődő és 90-es évek közepén megszűnő szakképzés keretében kiadott okleveleket tartalmazza, valamint a transzfuziológiai szakasszisztens képzés adatait összegzi.
XXIV.	Izotóp laboratóriumi asszisztens, Radiofarmakológiai szakasszisztens.	A táblázat az izotóp laboratóriumi asszisztens és az arra épülő szakasszisztens szakképzések keretében kiadott oklevelek/bizonyítványokat összegzi.
XXV.	Humán genetikai szakasszisztens	A képzés rövid múltja tekint vissza, eddig mindössze 34 bizonyítvány kiadására került sor.
XXVI.	Egészségőr-fertőtlenítő, Gázmester Kártevőirtó szakmunkás	A táblázat három eltérő célú és szintű szakképesítés keretében kiadott oklevelek / bizonyítványok összegzését tartalmazza
XXVII.	Élelmezésvezető Élelmezés menedzser	A táblázat az élelmezés-ellátás területére történő képzések keretében kiadott okleveleket / bizonyítványokat tartalmazza
XXVIII.	Egészségügyi operátor, Egészségügyi menedzser,	A táblázat három, csak az OKJ-ban megjelenő szakképesítés keretében kiadott bizonyítványok számát összegzi.
XXIX.	Gyógyfoglalkoztató szakasszisztens Gyógyászati segédeszköz forgalmazó Gyógyászás foglalkoztató	A táblázat három –ebből kettő csak az OKJ-ban megjelenő- szakképesítés keretében kiadott bizonyítványok számát összegzi. A gyógyfoglalkoztató szakasszisztens esetében van egy OKJ előtti időszakban kiadott oklevél/bizonyítvány adat is.
XXX.	Segédápoló (felnőtt és gyermek), Diétás segédasszisztens, Gyógyfoglalkoztató segédasszisztens.	A táblázat három szakterületre történő segédszemélyzet okleveleit/bizonyítványait összegezi
XXXI.	Rehabilitációs terapeuta	A táblázatban szereplő szakképesítés az OKJ-ban megjelenő képzés adatait tartalmazza
XXXII.	Ortopédiai cipész, -műszerész, -technikus, -kötszerész és fűzőkészítő	A táblázat csak az OKJ megjelenését követő adatokat tartalmazza, a régi szakmunkásképzés keretében kiadott bizonyítványokról nincs adat.
XXXIII.	Egészségügyi főiskolai / egyetemi oklevelek	A táblázat az első egészségügyi főiskola megalakulásától napjainkig tartalmazza a kiadott főiskolai és egyetemi oklevelek számát.
XXXIV.	Egészségügyi szakdolgozói betöltött munkakörök 1993-2004	A táblázat 1993-tól 2004-ig tartalmazza az egészségügyi statisztikai évkönyvekből átemelt adatokat (a 2004 év előzetes adat).
XXXV.	Statisztikai adatok az egészségügyi ellátó rendszerből (kórházi ellátás)	A táblázat 1993-tól 2003-ig tartalmazza az egészségügyi statisztikai évkönyvekből átemelt, és a kórházi ellátásra vonatkozó néhány adatot

I. táblázat: Ápolók I.

A kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlődésben megjelölt szakképesítésekre 1952-1994 között

Év	Alapképesítések													Régi típus. II. fokú szakosítás				
	Ségd- ápoló F/Gy	Általános betegápoló		Általános ápoló (átme- neti időszak)		Gyermekápoló			Elmebetegápo- ló (1956-71) Ideg-elmeápoló (1972-84)		Mentőápoló		Üzemi ápoló	Kör- zeti ápoló	Int.ter. ápoló	Aneszt. assziszt.	Pul- mon. szak- ápoló	
		N	Mm	Mm	Sz	N	Mm	„Át- me- neti.” Sz	Mm	Sz	Mm	Sz						Mm
1952																		
1953		64			30													
1954		409			30													
1955		410			171													
1956		314			273	132							35					
1957		331			198	145			114				39					
1958		255	537		176	59			-				39					
1959		458	-		243	35			140				61					
1960		516	183		329	338			-				47					
1961		719	857		417	85			-				59					
1962		748	520		360	129			119				29					
1963		695	859		241	206			-				64					
1964		669	78		552	29			132				34					
1965		755	297		240	24			-				31					
1966		649	442		440	70			-				54					
1967		746	384		226	39			13				34					
1967	578	805	496		388	70			130				61					42

I. táblázat: Ápolók I.

A kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlődésben megjelölt szakképesítésekre 1952-1994 között
(Folytatás)

Év	Alapképesítések														Régi típus. I. fokú Sz.			Régi típus. II. fokú szakosítás					
	Segéd-ápoló F/Gy		Általános betegápoló		Általános ápoló (átmeneti időszak)		Gyermekápoló				Elmebetegápoló (1956-71) Ideg-elmeápoló (1972-84)		Mentőápoló		Üzemi ápoló		Körzeti ápoló	Int.ter. ápoló	Aneszt. assziszt.	Pulmon. szakápoló			
	Mm	N	Mm	N	Mm	Sz	N	Mm	„Átmeneti” Sz	Mm	Sz	Mm	Sz	Mm	Sz	Sz	Sz	Sz	Sz	Sz			
1968	133	715	43		303	25				20		61				428							
1969	133	689	131		314	57				64		75				80							
1970	146	739	137		320	78				99		62				43							
1971	200	705	603		513	122				58		64				99							
1972	169	704	661		364	103				44		57											
1973	83	820	408	237	482	180	57			147	2	42											
1974	59	726	389	367	285	46	108			110	22	94											
1975	30	821		344	590	56	130			59	22	99											
1976	58	483		209	442	69	131			179	15	65											
1977	*			1687	412	483	135			138	52	101											
1978	35			480		134	224			68													
1979	70					81																	
Össz.:	1694	14945	7025	2844	1725	7732	2795	785	1566	181	1307	0	64	844	342	626	23						

Sz=szakosító N=nappali (alapképesítés) F=felnőtt Gy=gyermek Mm=munka melletti (alapképesítés)

II. táblázat: Ápolók II.

Kiadott oklevelek / bizonyítványok száma a fejlődésben megjelölt szakképesítésekre, 1978 - 2000

Év	Egységes alapképesítés (általános ápoló és általános asszisztens)				Szakosító képzések										
					I. foku szakosítás az ápolás területére (csak eü.)					II. foku szakosítás (csak eü.)					
	N 3 év	Mm 2 év	N 4 év	Felnőtt szakáp.	Gyermek- ápoló	Ideg-elme áp. Pszich.-i áp./ gond	Gyermek ideg- elme áp. és gond.	Körzeti bet. áp.	Üzemi ápoló	Men- tál- ápoló	Intér- tér- felnőtt	Int.ter. gyermek / újszülött	Anaes- tész	Nefrol.	Onkol.
1978	1328	1923	2784								58	28	106		
1979	1357	1473	2682	912	444	284		47	314	299	71	32	68		
1980	1428	1284	2721	944	406	298		85	282	327	80	25	79		
1981	1390	1184	2820	928	376	177		123	326	328	61	22	64		
1982	1471	1002	2849	110	380	220		139	223	290	69	24	54		
1983	1460	908	3137	1003	370	196		194	208	237	82	20	67		
1984	1505	1089	3197	958	378	328		165	148	214	94	18	83		
1985	1626	831	3317	1070	340	241	18	155	206	180	75	24	73		
1986	1569	904	3510	1028	376	264	56	175	157	169	93	32	75		
1987	1590	770	3616	1017	382	256	21	165	148	152	98	24	81		
1988	1547	886	3646	953	389	239	8	178	67	136	72	23	75		
1989	1443	758	3476	995	305	143	19	115	87	126	77	24	68		
1990	1512	638	3287	938	443	196	19	231	116	180	101	32	56		
1991 *	1681		3091	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
1992	1900	533	3440	1262	391	149	2	134	24	197	87	33	71	19	
1993	1668	493	3965	1277	421	215	6	598		170	76	31	67	19	
1994	1380	391	3998	1315	339	237	28	831		187	69	31	65	16	43
1995	1058		3912								99	30	71	31	10
1996	670	311	3519	2068	498	188	18			199	216	80	121	40	10
1997	458	113	2861	1790	429	159		776	545	1	141	41	76	9	14
1998	190	200	2362	1831	301	254		594	418	2	148	48	76	39	20
1999	97	26	1602	12	1	4				65	169	49	66	28	17
2000	36		1133								128	45	68	9	0
Össze- seni:	28364	15717	70925	20411	6969	4048	195	4705	3269	3459	2164	716	1630	210	114

Megjegyzés: Szakképzési rendszer: első nagy átalakítása 1975-től

N=nappali (alapképesítés) **Mm**=munka melletti (alapképesítés) *= nincs meg minden adat

III. táblázat: Ápolók III.

Kiadott oklevelek / bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt OKJ szerinti szakképesítésekre, 1996 - 2005

Év	*Apolási asszisztens	*Ápoló	*Csecsemő-és gyer- mekápoló	*Mentőápoló	Klinikai szakápolók											Fogalk. eu. szakápoló		
					Diabetológiai szakápoló	Epidem. szak- ápoló	Nefrológiai szakápoló	Onkológiai szakápoló	Geriatricai szakápoló	Hospice szakápoló és koordinátor	Gyermekek int. ter. szakápoló	Intenzív beteg- ell. szakápoló	Pszichiatrai szakápoló	Aneszt.	Körzeti-közös- ségi szakápoló			
1995	164																	
1996	164	150	12		31		40	10			80	216						
1997	172	1171	89	59	33	23	9	14			41	141						
1998	360	2204	267	178	32	18	39	20			48	148						
1999	61	1938	321	79	34	21	28	17			49	169						
2000	258	2255	392	237	31	47	9				45	128		114			38	37
2001	164	2927	406	99			29				52	58		32	46		75	395
2002**	158	1551	419	97		26					42	143			54		90	145
2003**	291	2240	421	101		26		40	34		22	109		82	66		143	112
2004**	294	2525	385	74	72	81	46	35	0	13	82	190		6	95		66	43
2005	198	2092	339	73			39	40	48	0	29	161		32	54		40	36
Össz.:	2284	19053	3051	997	233	242	239	176	82	13	490	1463	266	315	496	1014		

* alapképzések

** OSAP jelentés adatai (mivel a statisztikai évkönyv adatai nem az OSAP jelentések adatait tükrözik vissza)

**IV. táblázat: Ápolók IV.
MODULÁRIS KÉPZÉS 2003-TÓL**

(A kiadott oklevelek / bizonyítványok számát a fejlődés megjelölt szakképesítések tekintetében nem tudjuk részletezni, csak bejelöltük, hogy mely években végeztek / végeznek hallgatók, ugyanis az OSAP nem különíti el a moduláris és nem moduláris képzési formákat.)

Év	Alap-szakképesítés			Ráépülő szakképesítés tervezetek											
	Ápolási assz.	Ápoló	Mentőápoló	Csecsemő és gyermek szak-ápoló	Pszichiatra szakápoló	Felnőtt anesztr. és int. ther. szak-ápoló	Gyermek anesztr. és int. ther. szak-ápoló	Sürgősségi szak-ápoló	Nefrológia szak-ápoló	Onkológia szak-ápoló	Epidemiológia szakápoló	Foglalkozás eu. szakápoló			
2004	98														
2005	342	36													
2006															
2007															
2008															

Megjegyzés:

1. Ápolási asszisztens OKJ (moduláris képzés) első alkalommal 2004-ben végzett 98 fő; majd 2005-ben 342 fő
2. Ápoló OKJ (moduláris képzés) első alkalommal 2005-ban végzett 36 fő.

V. táblázat: Ápolók V.

Főiskolai / egyetemi képzés az ápolás területére 1975-től
 Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlődésben megjelölt képzésekben

Év	Intézetvezető (főiskola)	Dipl. ápoló (főiskola)	Okleveles ápoló (egyetem)	Összesen
1977	53			53
1978	53			53
1979	51			51
1980	35			35
1981	42			42
1982	63			63
1983	77			77
1984	75			75
1985	76			76
1986	74			74
1987	45			45
1988	60			60
1989	51			51
1990	42			42
1991	60			60
1992	55			55
1993		19		19
1994		86		86
1995		101		101
1996		159		159
1997		377		377
1998		521		521
1999		311		311
2000		289		289
2001		720		720
2002		569		569
2003		529		529
2004		562		562
Összesen:	912	4243		5155

Megjegyzés: Az ápolás területére főiskolai képzés csak a vezetők számára volt lehetséges 1977 és 1992 között. Az első diplomás ápoló képzés 1989-ben indult. Ezt követően kifutó évfolyammal megszűnt az intézetvezetői szak.

VI. táblázat: Műtős asszisztens, szakasszisztens és aneszteziológiai asszisztens, szakasszisztens
Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Műtős asszisztens / szakasszisztens			Aneszt. asszisztens / szakasszisztens.		
	ETI-előtt	csak ETI	OKJ	ETI-előtt	csak ETI	OKJ
1952						
1953						
1954						
1955						
1956	16					
1957	76					
1958	125					
1959	0					
1960	141					
1961	0					
1962	46					
1963	133			43		
1964	184			35		
1965	104			36		
1966	67			36		
1967	88			42		
1968	67			52		
1969	90			73		
1970	91			72		
1971	110			69		
1972	111			63		
1973	121			62		
1974	94			50		
1975	108			59		
1976	119			67		
1977	119			79		
1978		110			106	
1979		82			68	
1980		97			79	
1981		90			64	
1982		104			54	
1983		116			67	
1984		116			83	
1985		79			73	
1986		127			75	
1987		127			81	
1988		92			75	
1989		112			68	
1990		119			56	
1991		104			54	
1992		122			71	
1993		110			67	
1994		92			65	
1995		121			71	
1996			123			121
1997			167			76
1998			122			76
1999			102			66
2000			104			68
2001			110			45
2002			79			54
2003			53			66
2004			64			95
2005			75			54
Össz.:	2010	1920	999	838	1277	721

VII. táblázat: Szülésznő, és szülészeti-nőgyógyászati UH diagnosztikai szakasszisztens

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	S z ű l é s z n ő				Szülészeti nőgyógyászati UH. diagnosztikai szakasszisztens OKJ
	Nappali	10 hónapos szakosító	OKJ (54)	OKJ (55)	
1952	157				
1953	132				
1954	227				
1955	79				
1956	168				
1957	145				
1958	173				
1959	199				
1960	157				
1961	136				
1962	81				
1963	133				
1964	90				
1965	119				
1966	112				
1967	102				
1968	133				
1969	74				
1970	188				
1971	130				
1972	132				
1973	125	137			
1974	108	102			
1975	90	184			
1976	140	260			
1977	102	255			
1978		245			
1979		231			
1980		292			
1981		211			
1982		240			
1983		254			
1984		243			
1985		212			
1986		271			
1987		255			
1988		249			
1989		305			
1990		255			
1991		260			
1992		170			
1993		174			
1994		153			
1995		254			
1996		0			
1997		0			
1998		0			
1999		0			
2000		0			38
2001			154		1
2002			101	18	11
2003				0	0
2004				55	0
2005				66	0
Össz.:	2916	5212	255	139	50

VIII. táblázat: Mentők

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Mentőápoló			Mentőtiszt (főiskola)
	Munka melletti	10 hónapos szakosító	OKJ	
1952				
1953				
1954				
1955	35			
1956	39			
1957	39			
1958	61			
1959	47			
1960	59			
1961	29			
1962	64			
1963	34			
1964	31			
1965	54			
1966	34			
1967	61			
1968	61			
1969	75			
1970	62			
1971	64			
1972	57			
1973	42			
1974	94			
1975	99			
1976	65			
1977	101			21
1978	0			21
1979		299		17
1980		327		37
1981		328		8
1982		290		28
1983		237		15
1984		214		17
1985		180		21
1986		169		20
1987		152		18
1988		136		22
1989	137	126		18
1990		180		31
1991		189		23
1992	66	131		21
1993	83	87		14
1994	49	138		19
1995		?		19
1996		1		17
1997			0	17
1998		2	0	24
1999			0	25
2000			0	12
2001			99	11
2002			97	48
2003			101	56
2004			74	
2005			73	
Össz.:	1642	3186	444	600

IX. táblázat: Egészségügyi szakközépiskolában és szakiskolában végzetek adatai

Év	Egészségügyi szakközépiskola				Egészségügyi Szakiskola	
	Alap szakképesítés				Alap szakképesítés	
	Régi típusú szakközépiskola		Új típusú szakközépiskola	Egységes alapképzés	Egységes alapképzés Általános ápoló és általános asszisztens	
	Fogorvosi asszisztens	Rendelőintézeti asszisztensi, vagy csecsemő és gyermekgondozói	Ált.rend.int.assz., csecsemő és gyermekgond. * (lányok) Menőápoló (fiúk)	Általános ápoló és általános asszisztens	Nappali	Munka mellett
1967	20					
1968	23					
1969		450*				
1970		575*				
1971		884*				
1972			2077*			
1973			2692*			
1974			2633*			
1975			2795*			
1976			2633*			
1977			2775*			
1978				2784	1328	1923
1979				2682	1357	1473
1980				2721	1428	1284
1981				2820	1390	1184
1982				2849	1471	1002
1983				3137	1460	908
1984				3197	1505	1089
1985				3317	1626	831
1986				3510	1569	904
1987				3616	1590	770
1988				3646	1547	886
1989				3476	1443	758
1990				3287	1512	638
1991				3091	nincs bontott adat	
1992				3440	1900	533
1993				3965	1668	493
1994				3998	1380	391
1995				3912	1058	
1996				3519	670	
1997				2861	356	
1998				2362	845	
1999				1602	**	
2000				1133	**	
2001				385	**	
össz.	43		17514*	71310	42170	

* a statisztika nincs megbontva képesítésenként

** megszűnt képzés

X. táblázat: Laboratóriumi asszisztens, szakasszisztens

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Laboratóriumi asszisztens / szakasszisztens								
	Alap		Szakosító						Főiskola
	nappali	munka melletti	10 hónapos szakosító	Orvosi lab. techn. assz. (OKJ-54)	Orvos diagn. lab. techn. (OKJ-55)	Klinikai lab. szakassz. (ETI)	Mikrobiol. lab. szaka. (ETI)	Klinikai lab. Szakassz. (OKJ)	Mikrobiol. lab. szaka. (OKJ)
1952	*	*							
1953	*	*							
1954	*	*							
1955	0	56							
1956	0	253							
1957	0	0							
1958	0	0							
1959	47	428							
1960	31	0							
1961	78	0							
1962	37	329							
1963	44	0							
1964	51	0							
1965	49	443							
1966	45	76							
1967	77	146							
1968	43	286							
1969	72	200							
1970	37	148							
1971	55	430							
1972	42	294							
1973	17	268	113						
1974	32	445	99						
1975	34	235	181						
1976		131							
1977		554			28	29			
1978		237			27	30			
1979		353			51	30			
1980		273			50	29			
1981		274			27	38			
1982		265			33	25			
1983		245			42	29			
1984		278			29	21			
1985		203			42	0			
1986		228			26	24			
1987		269			26	18			
1988		233			27	20			
1989		252			28	27			
1990		225			48	0			
1991		201			26	28			
1992		262			27	19			
1993		139			29	19			
1994		187			49	21			
1995		155			53	20			
1996		214			68	26			
1997		63					52	25	
1998		113					47	0	
1999		0					107	41	
2000		0					69	21	
2001				99			63		
2002				18			54		
2003				31			32	18	
2004				17	3		38		
2005				1			41	17	
Össz.:	791	9391	393	166	3	736	453	503	122

XI. táblázat: Röntgen asszisztens, szakasszisztens

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Röntgen asszisztens/ szakasszisztens									Főiskola
	Alap						Szakosító			
	nappali	munka mel- letti	10 hónapos szakosító	Rönt- gen assziszt. (OKJ- 52)	Képi diagn. assziszt. (OKJ- 54)	Képi diagn. és inter- venció assziszt. (OKJ-55)	Rönt- gen- műtős szakassz. (ETI)	Röntgen műtős szakassz. (OKJ)	Ált. és vascularis UH diagn. szakassz. (OKJ-54)	
1952	*									
1953	*									
1954	*									
1955		9								
1956		140								
1957		0								
1958		0								
1959		238								
1960		0								
1961		15								
1962		142								
1963		46								
1964		170								
1965		125								
1966		112								
1967		118								
1968		80								
1969		167								
1970		181								
1971		172								
1972		196								
1973		110	24							
1974		270	47							
1975		106	41							
1976		164								
1977		184					32			
1978		143					30			
1979		157					28			
1980		182					28			
1981		162					0			
1982		82					22			
1983		166					0			
1984		135					25			
1985		110					0			
1986		130					27			
1987		163					1			
1988		107					25			
1989		279					0			
1990		131					18			
1991		151					0			
1992		185					19			
1993		201					0			
1994		139					28			
1995		220					26			
1996		216					12			
1997		156						17		
1998		114			70			14		
1999		136			112			0		
2000		108			161			19		
2001				83	109			0		
2002				36	122			13		
2003				104	125	115		17		
2004				80	141			0	15	
2005				86	95	20				
Össz.:	0	6318	112	398	935	135	321	80	15	

XII. táblázat: Gyógyszertári asszisztens, szakasszisztens
Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Gyógyszertári asszisztens / szakasszisztens								
	Alap				Szakosító				
	Nappali	Munka mel- letti	10 hónapos szakosító	Gyógy- szertári asszisztens (OKJ)	Gyógy- szer-kiadó szakassz. (ETI)	Analitikai szakassz. (ETI)	Gyógy- szer-gaz- dálkodó (ETI)	Gyógyszer- ellátási zaka. (OKJ)	Gyógy- szertári analitikus (OKJ)
1952									
1953									
1954									
1955		326							
1956		25							
1957		232							
1958		341							
1959		35							
1960		260							
1961		0							
1962	46	927							
1963	0	244							
1964	42	665							
1965	0	415							
1966	33	616							
1967	0	302							
1968	46	329							
1969	38	289							
1970	28	570							
1971	38	691							
1972	72	566							
1973	76	704	38						
1974	127	439	57						
1975	131	463	69						
1976	120	613	64		75				
1977	54	659			178				
1978	29	719				29			
1979		474			250	29			
1980	29	429			240	29			
1981	54	588			248	29			
1982	58	403			233	31			
1983	58	464			247	26			
1984		492			237	28			
1985		491			241	27			
1986		432			218	29			
1987		494			224	26			
1988		413			214	28	30		
1989		539			183	29	30		
1990		836			198	24	23		
1991		385			174	16			
1992		248			162	12			
1993		111			135	9			
1994		131			201				
1995		162							
1996		68							
1997		139							
1998		149							
1999				193					
2000				147					
2001				179			346	0	
2002				199			197	0	
2003				79			197	0	
2004				114			206	0	
2005				124			170		
Össz.:	1079	17878	228	1035	3658	401	83	1116	0

XIII. táblázat: Rendelőintézeti asszisztens

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma

Év	Nappali	Munka mellett
1952		
1953		
1954	95	
1955	0	
1956	0	
1957	0	578
1958		588
1959		0
1960		0
1961		706
1962		46
1963		544
1964		238
1965		796
1966		236
1967		725
1968		330
1969		648
1970		285
1971		517
1972		293
1973		643
1974		288
1975		349
1976		332
1977		
1978		
1979		
1980		
1981		
1982		
1983		
1984		
1985		
1986		
1987		
1988		
1989		
1990		
1991		
1992		
1993		
1994		
1995		
1996		
1997		
1998		
1999		
2000		
2001		
2002		
2003		
2004		
Össz.:	0	8142

XIV . táblázat: Fogászati / fogorvosi asszisztens / higiénikus
Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Fogászati / fogorvosi asszisztens / higiénikus					
	nappali	munka melletti	10 hónapos szakosító	Fogtechnikus (OKJ)	Fogászati, asszisztens (OKJ)	Klinikai fogászati higiénikus (OKJ)
1952	*					
1953	*					
1954	*					
1955	*					
1956		76				
1957		63				
1958		120				
1959		0				
1960		0				
1961		133				
1962		0				
1963		119				
1964		68				
1965		127				
1966		25				
1967		107				
1968		355				
1969		58				
1970		176				
1971		100				
1972		152				
1973		204	35			
1974		99	55			
1975		108	49			
1976		100	67			
1977		95	56			
1978		46	58			
1979		0	113			
1980			108			
1981			96			
1982			125			
1983			144			
1984			157			
1985			137			
1986			162			
1987			220			
1988			133			
1989			181			
1990			201			
1991			248			
1992			158			
1993			154			
1994			107			
1995			207		0	
1996					0	
1997					0	
1998					0	
1999					0	
2000					0	
2001					386	141
2002					310	182
2003					217	125
2004					322	179
2005				123	263	130
Össz.:	0	2331	2971	123	1498	757

XV. táblázat: Fizioterápiás asszisztens és fizioterápiás asszisztens
 Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Fizioterápiás asszisztens			Fizioterápiás asszisztens (OKJ)
	nappali	munka melletti	10 hónapos szakosító	
1952	*			
1953	*			
1954	*			
1955	*			
1956				
1957				
1958				
1959				
1960				
1961				
1962				
1963				
1964				
1965				
1966				
1967				
1968				
1969				
1970				
1971				
1972				
1973			26	
1974			70	
1975			127	
1976		15	81	
1977			47	
1978			186	
1979			113	
1980			170	
1981			129	
1982			120	
1983			141	
1984			92	
1985			206	
1986			156	
1987			149	
1988			362	
1989			156	
1990			218	
1991			170	
1992			255	
1993			87	
1994			137	
1995			194	
1996			70	
1997			19	
1998				200
1999				244
2000				292
2001				145
2002				168
2003				214
2004				195
2005				194
Össz.:	0	15	3481	1652

XVI. táblázat: Védőnő, gyógytornász, dietetikus

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Védőnő			Év	Gyógytornász			Év	Diétás nővér		Dietetikus
	Szakiskola	Szakosító	Főiskola		Szakiskola	Szakosító	Főiskola		2 éves nappali	Szakosító	
1952	130			1952				1952			
1953	247			1953				1953			
1954	240			1954				1954			
1955	163			1955				1955	28		
1956	365			1956	53			1956	1		
1957	251			1957	27			1957	52		
1958	328			1958	0			1958	0		
1959	141			1959	184			1959	67		
1960	239			1960	0			1960	36		
1961	149			1961	51			1961	43		
1962	297			1962	0			1962	41		
1963	227			1963	54			1963	38		
1964	293			1964	0			1964	32		
1965	254			1965	59			1965	53		
1966	283			1966	0			1966	57		
1967	239			1967	66			1967	47		
1968	191			1968	0			1968	58		
1969	219			1969	66			1969	42		
1970	221			1970	0			1970	37		
1971	220			1971	66			1971	49		
1972	205			1972	0			1972	39		
1973	244	97		1973	68	34		1973	50	15	
1974	192	107		1974	0	36		1974	48	18	
1975	119	97		1975	77	45		1975	32	27	
1976	114	58		1976	0	0		1976	0	0	
1977		95		1977	0	0		1977			
1978		81	143	1978			38	1978			33
1979			127	1979			43	1979			31
1980			394	1980			95	1980			81
1981			542	1981			108	1981			78
1982			528	1982			112	1982			73
1983			589	1983			129	1983			97
1984			639	1984			117	1984			112
1985			615	1985			131	1985			85
1986			598	1986			112	1986			104
1987			446	1987			68	1987			73
1988			221	1988			53	1988			44
1989			185	1989			48	1989			41
1990			227	1990			92	1990			41
1991			222	1991			93	1991			42
1992			209	1992			97	1992			43
1993			229	1993			138	1993			46
1994			192	1994			138	1994			50
1995			209	1995			124	1995			56
1996			161	1996			50	1996			34
1997			196	1997			123	1997			52
1998			185	1998			141	1998			74
1999			223	1999			120	1999			51
2000			186	2000			148	2000			64
2001			164	2001			182	2001			69
2002			203	2002			153	2002			66
2003			197	2003			238	2003			86
2004				2004				2004			
Össz.:	4954	535	7830	Össz.:	771	115	2891	Össz.:	850	60	1626

XVII. táblázat: Közegészségügyi – járványügyi ellenőr, felügyelő
 Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Orvos -felcser	közegészségügyi ellenőr szakiskola		közegészség- ügyi járvány- ügyi ellenőr (főiskola)	közegészség- ügyi járvány- ügyi felügyelő (főiskola)
		nappali	munka mellett		
1952					
1953					
1954					
1955	59				
1956	0				
1957	21				
1958	101				
1959		52	47		
1960		70	45		
1961		33	0		
1962		85	0		
1963		129	40		
1964		63	0		
1965		90	30		
1966		65	35		
1967		86	0		
1968		125	13		
1969		100	3		
1970		90	0		
1971		70	0		
1972		86	0		
1973		62	0		
1974		101	0		
1975		90	0		
1976		132	0		
1977					
1978				114	
1979				100	
1980				243	
1981				258	
1982				237	
1983				253	
1984				172	
1985				209	
1986				187	
1987				50	
1988				45	
1989				41	
1990				36	
1991				43	
1992				32	
1993				18	
1994				40	
1995				29	
1996					24
1997					49
1998					29
1999					22
2000					24
2001					29
2002					79
2003					66
2004					
Össz.:	181	1529	213	2107	322

XVIII. táblázat: Műtősségéd és boncmester

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Műtősségéd			Boncmester		
	ETI-előtt	csak ETI	OKJ	ETI-előtt	csak ETI	OKJ
1952						
1953						
1954						
1955						
1956						
1957						
1958						
1959	121			26		
1960	35			0		
1961	0			0		
1962	39			4		
1963	46			14		
1964	43			0		
1965	31			4		
1966	21			21		
1967	50			0		
1968	73			12		
1969	48			9		
1970	52			0		
1971	61			23		
1972	57			0		
1973	84			14		
1974	45			0		
1975	54			21		
1976		53		0	0	
1977		18		0	0	
1978		85			29	
1979		86			19	
1980		116			0	
1981		81			23	
1982		72			26	
1983		53			0	
1984		73			16	
1985		115			1	
1986		24			24	
1987		225			0	
1988		67			30	
1989		41			1	
1990		168			9	
1991		111			7	
1992		173			8	
1993		85			10	
1994		143			16	
1995		51			9	
1996		138			0	
1997		270			10	
1998		84			12	
1999		96			6	
2000		0				
2001			64			7
2002			38			0
2003			60			13
2004			84			9
2005			103			17
Össz.:	860	2428	349	148	256	46

XIX. táblázat: Masszőrök

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Masszőr (fürdős)			Év	Masszőr (gyógy)			Év	Masszőr (sport)		
	ETI előtt	csak ETI	OKJ		ETI előtt	csak ETI	OKJ		ETI előtt	csak ETI	OKJ
1952				1952				1952			
1953				1953				1953			
1954				1954				1954			
1955				1955				1955			
1956				1956				1956			
1957	30			1957				1957			
1958	53			1958				1958			
1959	53			1959				1959			
1960	97			1960				1960			
1961	52			1961				1961			
1962	45			1962				1962			
1963	139			1963				1963			
1964	28			1964	19			1964			
1965	22			1965	0			1965			
1966	45			1966	0			1966			
1967	58			1967	0			1967			
1968	126			1968	23			1968			
1969	51			1969	0			1969			
1970	50			1970	13			1970			
1971	80			1971	0			1971			
1972	39			1972	21			1972			
1973	0			1973	27			1973			
1974	48			1974	0			1974			
1975	43			1975	21			1975			
1976	106			1976		17		1976			
1977		28		1977		14		1977			
1978		130		1978		17		1978			
1979		78		1979		56		1979			
1980		119		1980		17		1980		0	
1981		82		1981		15		1981		50	
1982		154		1982		33		1982		0	
1983		30		1983		0		1983		14	
1984		130		1984		0		1984		0	
1985		85		1985		34		1985		45	
1986		109		1986		37		1986		35	
1987		62		1987		112		1987		34	
1988		117		1988		0		1988		41	
1989		122		1989		55		1989		47	
1990		119		1990		32		1990		0	
1991		73		1991		38		1991		27	
1992		55		1992		70		1992		14	
1993		94		1993		79		1993		16	
1994		43		1994		99		1994		12	
1995		111		1995		38		1995		17	
1996		58		1996		230		1996		27	
1997		0		1997			0	1997			0
1998		4		1998			0	1998			0
1999			0	1999			0	1999			0
2000			0	2000			0	2000			0
2001			91	2001			513	2001			0
2002			61	2002			408	2002			21
2003			95	2003			425	2003			32
2004			134	2004			1127	2004			36
2005			93	2005			834	2005			38
Össz.:	1165	1803	474	Össz.:	124	993	3307	Össz.:		379	127

XX. táblázat: Asszisztensek, szakasszisztensek
Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	EEG asszisztens	Audiológiai asszisztens	Szemészeti asszisztens	Klinikai elektrofiziológiai asszisztens	EKG asszisztens	Kardiológiai szakasszisztens
	10 hó	10 hó	10 hó	OKJ	10 hó	OKJ
1952						
1953						
1954						
1955						
1956						
1957						
1958						
1959						
1960						
1961						
1962						
1963						
1964						
1965						
1966						
1967						
1968		15				
1969		18	39			
1970		21	12			
1971	43	0	0			
1972	0	0	0			
1973	21	40	0		3	
1974	23	15	16		9	
1975	12	17	16		17	
1976	12	25	22		21	
1977	15	12	0		20	
1978	2	26	18		27	
1979	19	20	19		26	
1980	18	18	30		53	
1981	7	16	24		80	
1982	25	16	17		110	
1983	11	12	16		65	
1984	20	26	17		60	
1985	14	26	21		60	
1986	21	30	45		59	
1987	26	25	18		136	
1988	4	1	20		72	
1989	6	32	29		94	
1990	4	6	26		64	
1991	30	31	21		117	
1992	1	0	14		120	
1993	27	3	23		68	
1994	2	30	10		50	
1995	0	0	8		80	
1996			0		31	
1997					0	
1998						41
1999				50		109
2000				24		59
2001				98		33
2002				46		8
2003				45		106
2004				64		30
2005				12		19
Össz.:	363	481	481	339	1442	405

XXI. táblázat: A kórbonctan és kórszövettan területére történő szakképesítések

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Szövetteni laborat. assz.		Kórszövetteni - szövetteni asszisztens OKJ	Kórbonctani (immun- hisztokémiai) asszisztens (csak ETI)	Hisztokémiai és immunhisztó. OKJ	Kórbonctani elektronmikr. szakassz. (csak ETI)	Elektron mikroszk. szakassz. OKJ
	Munka mellett	10 hó					
1952							
1953							
1954							
1955							
1956							
1957							
1958							
1959							
1960							
1961							
1962							
1963							
1964							
1965							
1966							
1967							
1968							
1969							
1970							
1971							
1972							
1973		10					
1974		14					
1975		13					
1976		17					
1977		18					
1978		21					
1979		20					
1980		39					
1981		53					
1982		34					
1983		30					
1984		36					
1985		33		0			
1986		0		0			
1987	25			25		0	
1988	36			16		19	
1989	30			0		0	
1990	36			19		13	
1991	36			0		6	
1992	38			17		6	
1993	22			17		1	
1994	17			16		8	
1995	28			14		11	
1996	17			22		0	
1997	18			28		11	
1998	18			12		0	
1999	0			27		0	
2000				0		0	
2001			0	0			0
2002			22		22		4
2003			0		0		0
2004			17		0		0
2005			0		28		0
Össz.:	321	338	39	213	50	75	4

XXII. táblázat: Citológiai asszisztens, szakasszisztens

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Citológiai assz.	Citológiai szakasszisztens.	
	10 hó	ETI másodfok	OKJ
1952			
1953			
1954			
1955			
1956			
1957			
1958			
1959			
1960			
1961			
1962			
1963			
1964			
1965			
1966			
1967			
1968			
1969			
1970			
1971			
1972			
1973	27		
1974	17		
1975	16		
1976	20		
1977	16		
1978	17		
1979	15		
1980	22		
1981	24		
1982	27		
1983	25		
1984	13		
1985	22		
1986	15		
1987	11		
1988		13	
1989		14	
1990		13	
1991		11	
1992		12	
1993		6	
1994		1	
1995		4	
1996		0	
1997		0	
1998			8
1999			0
2000			5
2001			0
2002			0
2003			0
2004			10
2005			1
Össz.:	287	74	24

XXIII. táblázat: Haematológiai asszisztens, transfúziológiai szakasszisztens

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Haematológiai asszisztens	Transzfúziológiai szakasszisztens
	10 hó	OKJ
1952		
1953		
1954		
1955		
1956		
1957		
1958		
1959		
1960		
1961		
1962		
1963		
1964		
1965		
1966		
1967		
1968		
1969		
1970		
1971		
1972		
1973	21	
1974	20	
1975	40	
1976	44	
1977	38	
1978	38	
1979	102	
1980	74	
1981	150	
1982	72	
1983	80	
1984	90	
1985	102	
1986	46	
1987	106	
1988	52	
1989	89	
1990	72	
1991	93	
1992	47	
1993	48	
1994	22	
1995	64	
1996	0	
1997		
1998		
1999		
2000		
2001		0
2002		0
2003		49
2004		27
2005	0	0
Össz.:	1510	76

XXIV. táblázat: Izotóp-laboratóriumi asszisztens, radiofarmakológiai szakasszisztens

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképzésekre

Év	Izotóp lab.		Izotóp assz.	Év	Radiofarmakológiai szakasszisztens OKJ
	Munka mellett	10 hó	OKJ		
1952				1952	
1953				1953	
1954				1954	
1955				1955	
1956				1956	
1957				1957	
1958				1958	
1959				1959	
1960				1960	
1961				1961	
1962				1962	
1963				1963	
1964				1964	
1965				1965	
1966				1966	
1967				1967	
1968				1968	
1969				1969	
1970				1970	
1971				1971	
1972				1972	
1973		11		1973	
1974		10		1974	
1975		18		1975	
1976		62		1976	
1977		18		1977	
1978		25		1978	
1979		21		1979	
1980		15		1980	
1981		31		1981	
1982		45		1982	
1983		28		1983	
1984		20		1984	
1985		36		1985	
1986		23		1986	
1987		30		1987	
1988		31		1988	
1989	23	0		1989	
1990	18			1990	
1991	21			1991	
1992	20			1992	
1993	12			1993	
1994	0			1994	
1995	21			1995	
1996	0			1996	
1997	27			1997	
1998	0			1998	
1999	0			1999	
2000	0			2000	
2001			0	2001	
2002			32	2002	16
2003			0	2003	0
2004			22	2004	0
2005			0		0
Össz.:	142	424	54	Össz.:	16

XXV. táblázat: Humán genetikai szakasszisztens

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésre

Év	Humán genetikai szakasszisztens OKJ
1952	
1953	
1954	
1955	
1956	
1957	
1958	
1959	
1960	
1961	
1962	
1963	
1964	
1965	
1966	
1967	
1968	
1969	
1970	
1971	
1972	
1973	
1974	
1975	
1976	
1977	
1978	
1979	
1980	
1981	
1982	
1983	
1984	
1985	
1986	
1987	
1988	
1989	
1990	
1991	
1992	
1993	
1994	
1995	
1996	
1997	
1998	
1999	
2000	
2001	0
2002	0
2003	34
2004	0
2005	0
Össz.:	34

XXVI. táblázat: Egészségőr-fertőtlenítő, egészségügyi gázmester, kártevőirtó szakmunkás
Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Egészségőr- fertőtlenítő			Eü. gázmester OKJ	Eü. kártevőirtó szakmunkás OKJ
	ETI előtt	csak ETI	OKJ		
1952					
1953					
1954					
1955	60				
1956	18				
1957	0				
1958	54				
1959	0				
1960	60				
1961	70				
1962	23				
1963	0				
1964	0				
1965	0				
1966	0				
1967	67				
1968	26				
1969	29				
1970	27				
1971	28				
1972	0				
1973	27				
1974	21				
1975	0				
1976		0			
1977		0			
1978		33			
1979		34			
1980		97			
1981		79			
1982		45			
1983		86			
1984		45			
1985		31			
1986		55			
1987		35			
1988		37			
1989		37			
1990		27			
1991		25			
1992		15			
1993		29			
1994		19			
1995		44			
1996		0	0		
1997			0		
1998			0		
1999			0		
2000			0		
2001			0	18	0
2002			13	10	0
2003			0	11	0
2004			23	24	39
2005			3	32	0
Össz.:	510	773	39	95	39

XXVII. táblázat: Élelmezésvezető, élelmezés-menedzser
Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Élelmezésvezető		Élelmezés-menedzser OKJ
	ETI	OKJ	
1952			
1953			
1954			
1955			
1956			
1957			
1958			
1959			
1960			
1961			
1962			
1963	125		
1964	0		
1965	171		
1966	0		
1967	99		
1968	0		
1969	60		
1970	0		
1971	45		
1972	32		
1973	36		
1974	29		
1975	0		
1976	0		
1977	68		
1978	35		
1979	34		
1980	31		
1981	31		
1982	58		
1983	56		
1984	44		
1985	43		
1986	47		
1987	54		
1988	54		
1989	25		
1990	33		
1991	33		
1992	31		
1993	45		
1994	29		
1995	29		
1996	72		
1997		201	
1998		271	
1999		357	
2000		203	
2001		949	
2002		395	
2003		135	
2004		195	58
2005		80	0
Össz.:	1449	2786	58

XXVIII. táblázat: Egészségügyi operátor, eü. menedzser, eü. gyakorlatvezető

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Egészségügyi operátor OKJ	Év	Egészségügyi menedzser OKJ	Év	Egészségügyi gyakorlatvezető OKJ 71
1952		1952		1952	
1953		1953		1953	
1954		1954		1954	
1955		1955		1955	
1956		1956		1956	
1957		1957		1957	
1958		1958		1958	
1959		1959		1959	
1960		1960		1960	
1961		1961		1961	
1962		1962		1962	
1963		1963		1963	
1964		1964		1964	
1965		1965		1965	
1966		1966		1966	
1967		1967		1967	
1968		1968		1968	
1969		1969		1969	
1970		1970		1970	
1971		1971		1971	
1972		1972		1972	
1973		1973		1973	
1974		1974		1974	
1975		1975		1975	
1976		1976		1976	
1977		1977		1977	
1978		1978		1978	
1979		1979		1979	
1980		1980		1980	
1981		1981		1981	
1982		1982		1982	
1983		1983		1983	
1984		1984		1984	
1985		1985		1985	
1986		1986		1986	
1987		1987		1987	
1988		1988		1988	
1989		1989		1989	
1990		1990		1990	
1991		1991		1991	
1992		1992		1992	
1993		1993		1993	
1994		1994		1994	
1995		1995		1995	
1996		1996		1996	
1997	10	1997		1997	
1998	27	1998		1998	
1999	77	1999		1999	
2000	204	2000	21	2000	
2001	142	2001	23	2001	
2002	125	2002	156	2002	29
2003	100	2003	42	2003	34
2004	77	2004	149	2004	35
2005	55	2005	79	2005	28
Össz.:	817	Össz.:	470	Össz.:	126

XXIX. táblázat: Gyógyfoglalkoztató, gyógyászati segédeszköz forg., gyógyszerés foglalkoztató

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Gyógyfoglalkoztató szakassz.		Év	Gyógyászati segédeszköz forgalmazó OKJ	Év	Gyógyászás foglalkoztató OKJ
	ETI másodfok	OKJ				
1952			1952		1952	
1953			1953		1953	
1954			1954		1954	
1955			1955		1955	
1956			1956		1956	
1957			1957		1957	
1958			1958		1958	
1959			1959		1959	
1960			1960		1960	
1961			1961		1961	
1962			1962		1962	
1963			1963		1963	
1964			1964		1964	
1965			1965		1965	
1966			1966		1966	
1967			1967		1967	
1968			1968		1968	
1969			1969		1969	
1970			1970		1970	
1971			1971		1971	
1972			1972		1972	
1973			1973		1973	
1974			1974		1974	
1975			1975		1975	
1976			1976		1976	
1977			1977		1977	
1978			1978		1978	
1979			1979		1979	
1980	24		1980		1980	
1981	21		1981		1981	
1982	0		1982		1982	
1983	19		1983		1983	
1984	0		1984		1984	
1985	18		1985		1985	
1986	0		1986		1986	
1987	22		1987		1987	
1988	0		1988		1988	
1989	18		1989		1989	
1990	0		1990		1990	
1991	18		1991		1991	
1992	0		1992		1992	
1993	24		1993		1993	
1994	0		1994		1994	
1995	24		1995		1995	
1996	0		1996		1996	
1997	26		1997		1997	25
1998	0		1998		1998	19
1999	0		1999		1999	0
2000		25	2000		2000	9
2001		0	2001	54	2001	0
2002		0	2002	177	2002	0
2003		1	2003	470	2003	0
2004		19	2004	509	2004	13
2005		0	2005	537	2005	0
Össz.:	214	45	Össz.:	1747	Össz.:	66

XXX. táblázat: Segédápoló, segédasszisztens, gyógyfoglalkoztató segédasszisztens

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlődésben megjelölt szakképesítésekre

Év	Segédápoló				Diétás segédasszisztens		Gyógyfoglalkoztató segédasszisztens	
	felnőtt		gyermek		ETI-előtt	csak ETI	ETI-előtt	csak ETI
	ETI-előtt	csak ETI	ETI-előtt	csak ETI				
1952								
1953								
1954								
1955								
1956								
1957								
1958								
1959								
1960								
1961								
1962								
1963								
1964								
1965								
1966								
1967	578							
1968	133							
1969	133							
1970	146							
1971	200							
1972	169							
1973	83							
1974	59							
1975	30							
1976	58							
1977	0	255						
1978		35				24		33
1979		52		18		20		22
1980		66		5		0		21
1981		32		13		18		0
1982		43		15		10		0
1983		66		0				40
1984		63		0				41
1985		78		0				17
1986		80		0				44
1987		66		0				28
1988		110		0				27
1989		62		0				41
1990		98		2				5
1991		32		0				0
1992		97		0				0
1993		70		17				0
1994		99		73				
1995								
1996								
1997								
1998								
1999								
2000								
2001								
2002								
2003								
2004								
2005								
Össz.:	1589	1404	0	143	0	72	0	319

XXXI. táblázat: Rehabilitációs tevékenység terapeuta

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésre

Év	Rehabilitációs tevékenység terapeuta OKJ
1952	
1953	
1954	
1955	
1956	
1957	
1958	
1959	
1960	
1961	
1962	
1963	
1964	
1965	
1966	
1967	
1968	
1969	
1970	
1971	
1972	
1973	
1974	
1975	
1976	
1977	
1978	
1979	
1980	
1981	
1982	
1983	
1984	
1985	
1986	
1987	
1988	
1989	
1990	
1991	
1992	
1993	
1994	
1995	
1996	
1997	
1998	
1999	
2000	
2001	
2002	
2003	
2004	20
2005	0
Össz.:	20

XXXII. táblázat: Orthopédiai cipész, -műszerész, -technikus, kötszerész és fűzőkészítő

Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlécben megjelölt szakképesítésekre

Év	Orthopédiai cipész		Orthopédiai műszerész		Orthopédiai technikus		Orthopédiai kötszerész és fűzőkészítő		Fülilleszték készítő		
	OKJ előtt	OKJ után	OKJ előtt	OKJ után	OKJ előtt	OKJ után	OKJ előtt	OKJ után	OKJ előtt	OKJ 52	OKJ 54
1952											
1953											
1954											
1955											
1956											
1957											
1958											
1959											
1960											
1961											
1962											
1963											
1964											
1965											
1966											
1967											
1968											
1969											
1970											
1971											
1972											
1973											
1974											
1975											
1976											
1977											
1978											
1979											
1980											
1981											
1982											
1983											
1984											
1985											
1986											
1987											
1988											
1989											
1990											
1991											
1992											
1993											
1994											
1995											
1996											
1997											
1998											
1999		3							1		
2000		65							1		
2001		*		25				14		3	
2002		*		*				*			4
2003		13		40				16			
2004				14				6			2
2005		33		20				1		3	
Össz.:		114		99		0		37	2	6	6

* nincs adat

XXXIII. táblázat: Kiadott egészségügyi főiskolai / egyetemi oklevelek
Kiadott oklevelek, bizonyítványok száma a fejlődésben megjelölt szakképesítésekre

Év	Főiskolai / egyetemi szakok											Összes					
	Egészségügyi szakoktató*	Mentőiszter*	Dietetikus*	Gyógytornász*	Közeg.-járv. el- lenőr*	Népegészségügyi felügyelő (egye- tem)	Védőnő*	Okl. védőnő (egyetem)	Szociális munkás*	Eü. ügyviteli szer- vező*	Optometrista*		Intézetvezető*	Diplomás. ápoló / ápoló*	Oklevéles ápoló (egyetem)	Oklevéles eü. szaktanár (egye- tem)	Orvosdiagn. la- bor. analitikus*
1977	79	21										53					153
1978	79	21	33	38	114		143					53					481
1979	76	17	31	43	100		127					51					445
1980	62	37	81	95	243		394					35					947
1981	32	8	78	108	258		542					42					1068
1982	142	28	73	112	237		528					63					1183
1983	115	15	97	129	253		589					77					1275
1984	82	17	112	117	172		639					75					1214
1985	84	21	85	131	209		615					76					1221
1986	87	20	104	112	187		598					74					1182
1987	64	18	73	68	50		446					45					764
1988	61	22	44	53	45		221					60					506
1989	63	18	41	48	41		185					51					447
1990*	45	31	41	92	36		227					42					514
1991	47	23	42	93	43		222					60					530
1992	76	21	43	97	32		209					55					533
1993	59	14	46	138	18		229					19					523
1994	39	118	50	138	40		192			99		86					762
1995	36	19	56	124	29		209			137	17	101					738
1996	40	17	34	50	24		161			127	19	159					631
1997	40	17	52	123	49		196			145	20	377					1051
1998	37	24	74	141	29		185			190	21	521					1258
1999	36	25	51	120	22		223			241	16	311					1071
2000	34	12	64	148	24		186			268	24	289					1074
2001		11	69	182	29		164			?	?	720					1195
2002		48	66	153	79		203			?	?	569					1145
2003		56	86	238	66		197			?	?	529					1196
2004		46	83	300	75		234			?	?	562					
2005																	
2006																	
Összesen:	1515	699	1626	2891	2429			7830	1207	98	219	912	3681				23107

* a főiskolai képzések jelölése

XXXIV. táblázat: Betöltött egészségügyi szakdolgozó munkakörök, 1993-2004

Forrás: KSH Egészségügyi Statisztikai évkönyv, Egészségügyi Minisztérium statisztikai évkönyvei

A 2004 éves adat előzetes munkaanyagból készült (KSH)

Munkakör	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
I. csoport												
Altalános asszisztens/ált.áp. és ált. assz.	11400	11586	12169	11130	10755	10707	10667	14549	14625	13522	14341	13242
Felöltött szakápoló/Ápoló	23567	23192	23082	23053	22749	22535	22395	képz. megsz.	0	0	0	0
Ápoló (OKI)	0	0	0	0	0	0	0	6808	7116	8351	8040	8721
Ápoló (egyéb)	0	0	0	0	0	0	0	9967	10546	10379	10262	10367
Diplomás ápoló	0	0	200	421	608	872	1113	1615	1890	2235	2445	2864
Gyermekápoló/ csecsemő és gyerekápol.	5843	5818	5516	5365	5207	5077	4850	4347	4194	4314	3628	4061
Ideg - és elmeápoló / Pszic.mentál.hig	3029	3109	3179	3033	2900	3011	2831	1855	1751	1629	1562	1560
Körzeti/közösségi szakápoló	4677	4316	4628	5517	5626	5867	5518	5113	4575	4825	5600	5006
Üzemi ápoló/foglalkozás eü.szakápoló	1067	1045	525	316	363	351	299	415	444	463	368	338
Szülésznő	2666	2786	2404	2425	2278	2265	2269	2112	2041	2066	2043	1999
Műtős szakasszisztens	2119	2294	2256	2188	2197	2320	2290	2234	2253	2290	2236	1256
Intenzív terápiás szakasszisztens	1099	1132	1125	1179	1168	1112	1164	1933	1864	1948	1940	1946
Aneszteziológus szakasszisztens	1305	1337	1368	1350	1355	1315	1301	1278	1302	1343	1290	1311
Fogászati/fogorvosi asszisztens	3287	3150	2900	2631	2752	2938	2777	2958	3039	3151	3124	3097
Laboratóriumi asszisztens	6618	6481	6456	6340	6016	5726	5254	4826	4773	4810	4829	4501
Röntgenasszisztens	3684	3887	3775	3735	3667	3635	3557	3366	3570	3391	3481	3425
Gyógyszerelési asszisztens (csak kórház)	919	821	884	823	786	803	794	790	808	763	783	792
Asszisztens (egyéb)	0	0	0	0	0	0	0	4413	4497	4566	4282	3997
Szakasszisztens (egyéb)	3543	3868	3788	3691	3862	4004	4234	3063	3031	2991	2855	3329
Szakgondozó	1681	1368	1316	1610	1672	1360	1520	512	547	500	530	530
Mentőápoló	2530	3414	2846	2833	2836	2866	2847	3115	3013	3132	3146	2998
Mentőtiszt	257	268	293	311	305	329	328	452	429	490	479	503
Védőnő	5544	5212	5262	5200	5177	5197	5081	5005	5010	5054	5104	5030
Diétetikus/diétásnővér	807	788	761	757	721	735	703	653	646	642	672	685
Gyógytornász	1301	1340	1358	1371	1381	1404	1442	1407	1448	1548	1616	1767
Közegészségügyi járványügyi felügyelő	1469	1426	1305	1267	1233	1288	1164	1222	1182	1279	1319	1276
Masszőr (fürdősz. gyógy. sport)	562	540	508	578	518	547	584	607	621	696	725	767
Egészségügyi szakoktató/felvilágosító	1701	1770	1709	1781	1712	1387	1547	0	0	0	0	0
Egészségnevelő	0	0	0	0	0	0	0	129	132	160	138	171
Egészségügyi szakoktató (oktatás.szerv.)	0	0	0	0	0	0	0	170	170	166	153	183
Segédasszisztens	1079	1034	1012	895	937	901	0	0	0	0	0	0
Segédápoló / Tanfolyamos ápoló	3181	2892	2759	2479	2646	2657	2817	0	0	0	0	0
Ápolási asszisztens							951	2237	2284	2335	2459	2593
I. csoport összesen:	94935	94874	93384	92279	91427	91209	90297	87151	87801	89039	89450	89314
2. csoport	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Beteghordó	787	649	712	773	738	770	751	**	**	**	**	**
Boncmester/boncségéd	196	209	207	207	187	208	180	**	**	**	**	**

Műtősség	1574	1734	1774	1759	1754	1821	1797	**	**	**	**	**	**
Egészségügyi adminisztrátor/orvosnők	3976	3899	4076	3977	3989	4015	4157	**	**	**	**	**	**
Fertőtlenítő/steriliző	812	772	645	647	595	593	652	**	**	**	**	**	**
Egyéb (tartalma ismeretlen ??)	4261	3505	541	3556	3686	4574	5381	**	**	**	**	**	*
2. csoport összesen:	11606	10768	7955	10919	10949	11981	12918						*

3. csoport													
Egyéb, ** (orvosnők, beteghordó, boncmester, boncsegéd, műtősség stb.)	0	0	0	0	0	0	0	8646	8476	8745	9118	8598	
3. csoport összesen:								8646	8476	8745	9118	8874	

1. csoport összesen:	94935	94874	90684	92279	91427	91209	90297	87151	87801	89039	89450	89314	
2. csoport összesen:	11606	10768	7955	10919	10949	11981	12918	8646	8476	8745	9118	8874	**
3. csoport összesen:	0	0	0	0	0	0	0	8646	8476	8745	9118	8874	
Mindösszesen:	106541	105642	98639	103198	102376	103190	103215	95797	96277	97784	98568	98188	

Természetes személyek száma	n i n c s a d a t												
								98514	99003	100786	101491	100872	

XXXV. táblázat: Statisztikai adatok az egészségügyi ellátó rendszerből (kórházi ellátás)

Forrás: KSH Egészségügyi Statisztikai évkönyv, Egészségügyi Minisztérium statisztikai évkönyvei

Megnevezés	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Ágyak száma (engedélyezett)	103529	101802	93147	93024	84077	84232	84446	84277	80979	80844	80174	80071
Felkvébeteg gyógyintézetből elbocsátott betegek száma (ezer)	2280	2335	2387	2464	2482	2530	2556	2610	2655	2708	2749	2777
Ágykihasználási %	73,9	74,2	74,4	76,5	80,4	79,0	77,0	76,5	79,4	79,9	79,4	79,2
Ápolás átlagos tartama (ápolási nap)	11,8	11,3	10,8	10,3	9,8	9,5	9,2	8,9	8,7	8,5	8,4	8,2

Szerzői útmutató

A NŐVÉR elsősorban olyan kéziratokat fogad el közlésre, melyek az ápolástudománnyal, az ápolás gyakorlatával, a képzéssel, az ápolásvezetéssel, az ápolás határterületeinek tudományos vizsgálatával, valamint minőségügyi és szakmapolitikai kérdésekkel foglalkoznak.

A Kiadó várja az ápolás szakterületein elméleti/gyakorlati tapasztalattal rendelkező kutatók, oktatók, gyakorlati szakemberek írásait.

A megjelenés kritériumai: eredetiség, minőség és a szélesebb olvasóközönség érdeklődése a téma iránt.

Az eredeti közlemények mellett a kiadó szívesen fogad esettanulmányokat, elméleti közleményeket, olvasói hozzászólásokat is.

Formai szempontok

Kérjük, hogy

• A kéziratot

- elektronikus szövegszerkesztési eljárással, Microsoft Word *.rtf kiterjesztésben (rich text formátum) készítse el,
- 12-es betűméretű Times New Roman betűvel,
- 2-es sortávolsággal,
- minden oldalon 1,5 cm széles margóval szerkesztve,
- sorkizárással,
- a bekezdéseket csak „enter” válassza el, és a sorok ne kezdődjenek beljebb,
- szövegstílusként csak „normál” szöveget használjon (a címeket és alcímeket is így írja),
- ha decimális számozást alkalmaz, akkor csak 3 szintet használjon,
- ne legyen a szövegben oldaltörés, szakasztörés.

- A kézirat **terjedelme** ne haladja meg a 15 gépelt oldalt (ez nem foglalja magába az összefoglalót, az irodalomjegyzéket, a függeléket, valamint az ábrákat és a táblázatokat).

• Ábrák és táblázatok

- Word, Excel illetve PowerPoint programok segítségével egyaránt készülhetnek, *.rtf, *.xls vagy *.ppt kiterjesztéssel,
- csak fekete-fehér változatban készüljenek (tekintettel arra, hogy a folyóirat jelenleg fekete-fehér nyomással jelenik meg),
- az ábrákat és táblázatokat ne illessze be a szövegbe, csak utaljon rájuk a megfelelő helyen,
- minden ábra és táblázat egyenként, külön-külön fájlban legyen elmentve,

- ügyeljen arra, hogy az ábrák és a táblázatok el legyenek nevezve, és a szövegben is legyen rájuk hivatkozás,
- a kézirathoz összesen legfeljebb 8 (nyolc) ábra és táblázat készüljön, ezek informatívak legyenek, és az adott téma szemléltetését, könnyebb megértését szolgálják.

• A kézirat (formai) szerkezete:

- Általában
  - címlap,
  - összefoglaló,
  - a cikk kézírata,
  - irodalomjegyzék,
  - függelék,
  - ábrák, táblázatok.
- Az **eredeti közlemény** az alábbi szerkezetet kövesse:
  - címlap,
  - összefoglaló
  - a probléma ismertetése,
  - elméleti háttér és felhasznált fogalmak,
  - a vizsgálat célja,
  - vizsgálati módszerek és minta,
  - eredmények, megbeszélés,
  - következtetések/javaslatok,
  - irodalomjegyzék,
  - függelék,
  - ábrák, táblázatok.
- **A címlapon** kérjük feltüntetni az írás címét, a szerző(k) nevét, beosztását, munkahelyét, valamint telefonszámát és e-mail elérhetőségét (az utóbbiakat azért, hogy a szerkesztőség kapcsolatba léphessen a szerzővel)
- **Az összefoglaló** külön oldalra készüljön, maximum 150 szó terjedelemben. *Eredeti közlemény estében az összefoglaló az alábbi szerkezetet kövesse: a vizsgálat célja, vizsgálati módszerek és minta, eredmények, következtetések.*
- **Az irodalomjegyzék** külön file-ban készüljön, alfabetikus sorrendben, számozva kérjük elrendezni.
- Az alábbi **hivatkozási formák** használandók az irodalomjegyzék elkészítésekor:

1. Hivatkozás folyóirat-közleményre:

[szerző] [kiadás éve]. [a közlés címe]. [folyóirat, ahol megjelent], [évfolyam], [szám] [oldal].

Például:

Marosvári, É. (2006). A lélegeztetett beteg gyermek ápolásának súlyponti kérdései. *Nővér*, 19, 4, 3-9.

2. Hivatkozás könyvből (-re):

[szerző] [a kiadás éve]. [a könyv címe]. [kiadó], [a kiadás helye], [a hivatkozás oldalszáma].

vagy

[a szerkesztő neve, utána „(szerk)” megjelölés] [a kiadás éve]. [a könyv címe]. [kiadó], [a kiadás helye], [a hivatkozás oldalszáma].

Például:

Kovács, J. (1999). A modern orvosi etika alapjai. Medicina Könyvkiadó Rt., Budapest, pp. 170-179.

vagy

Buda, B., Kopp, M. (szerk) (2001) Magatartástudományok. Medicina Könyvkiadó Rt., Budapest, pp. 269-277.

– Általános szabály

- a szerző nevét az alábbiak szerint kell írni: vezetéknev után vessző, a keresztnév kezdőbetűje után kitett pont
- két vagy három szerző esetében a szerzők nevét vesszővel kell egymástól elválasztani
- háromnál több szerző esetében a neveket nem kell felsorolni, hanem az első szerző neve után az „et al.” (és mások) megjelölést kell alkalmazni.

- Irodalmi hivatkozásként maximum 25 tétel adható meg.
- Az egyes szerzőkre való hivatkozást a szövegben is fel kell tüntetni. Ha ugyanahhoz a hivatkozáshoz több szerző is tartozik, a szerzőket alfabetikus sorrendben kell felsorolni.

Hova küldje kéziratát?

- Az írást szerkesztőségünkbe CD-n, 3,5"-es floppy lemezen (NŐVÉR Szerkesztőség, MESZK, 1458 Budapest, Pf.: 74.) vagy e-mail útján juttassa el a nover@meszk.hu címre.
- Mellékeljen egy nyilatkozatot arról, hogy a kéziratot más laphoz nem nyújtotta vagy nyújtja be.
- Fényképek, rajzok, ábrák esetében kérünk egy további nyilatkozatot is, mely szerint azok az adott cikkhez készültek, szabadon megjelentethetők, nem esnek a szerzői jog alá.
- A beküldött kézirattal kapcsolatban tájékoztatást kérhet a nover@meszk.hu címen, vagy a

(1)323-2070-es telefonszámon Horváth Mónika szerkesztőségi titkártól.

Mi történik a kézirattal?

- A formai követelményeknek nem megfelelő írást (tartalmi értékelés nélkül) visszaküldjük a szerzőnek átdolgozásra.
- A formai szempontból megfelelő kéziratokat névtelenül (esetenként ismételt) szakmai bírálatásnak vetjük alá.
- A kéziratról a bíráló(k) véleményének figyelembe vételével a Szerkesztőbizottság dönt az alábbiak szerint:
  - elfogadja közlésre
  - javításokat, korrekciókat javasol, és ezek megtörténte esetén elfogadja közlésre
  - a javítások, korrekciók után megismételi a bírálatási eljárást
  - nem fogadja el közlésre
- A szerzőt a szerkesztőség értesíti a Szerkesztőbizottság döntéséről, de nem indokolja azt.
- Az elfogadott cikk a lap tulajdona lesz. A cikket más lapban leközölni csak a kiadó engedélyével, a lapra történő hivatkozással lehet ("Megjelent a NŐVÉR ... év., ... számban. Utánközlés a kiadó engedélyével.")
- A NŐVÉR cikkei bekerülnek a CINAHL nemzetközi ápolástudományi adatbázisba.

Szerkesztőségi és kiadói kitételek

- A szerkesztőség fenntartja a kéziratok megjelentetésének idejére, illetve a folyóirat stílusának megfelelő módosítások végrehajtására vonatkozó döntés jogát.
- A cikkekben megfogalmazott vélemény a szerző sajátja, és nem feltétlenül esik egybe a szerkesztőség/kiadó álláspontjával.

Szerzői jog és másolás

- Minden jog fenntartva. A lapban megjelent valamennyi cikk közlési joga a Kiadót illeti.
- A megjelent anyagnak - vagy részének - bármilyen formában történő másolásához, felhasználásához, ismételt megjelentetéséhez a kiadó írásos hozzájárulása szükséges.